Poštnina plačana v gotovini Leto LXIII V Ljubljani, v torek 26. marca 1935 Štev. 70 a Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563 Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Berlinski sestanek

Že sama sestava angleške ministrske delegacije, ki je včeraj prišla v Berlin, da v zelo nevarnem razdobju evropske politike poskusi nemško vlado včleniti v konstruktivno delo za mir, je najbolj zgovorna razlaga angleške politike spričo nekaj zaporednih dejanj Nemčije, ki so vso Evropo spravila iz sebe.

Sir John Simon izhaja iz stare liberalne družine, se je šolal v enem največjih liberalnih kolegijev Christ Church v Oxfordu ter vstopil v politiko ob strani dolgoletnega vodje liberalov Asquitha ter slovitega liberalnega zunanjega ministra predvojne dobe sira Eduarda Greya. Advokat velikega slovesa, ki je služil do 10 milijonov Din letno, mož gladke besede, bistrega uma, prodorne inteligence, z neomajno vero v vzvišenost »angleških čednosti« poštenja in fair playa. Z njim potuje njegov osebni tajnik, liberalni poslanec Edgar Granville in načelnik za vzhodno Evropo v angleškem zunanjem ministrstvu sir Frideric Wigram kot strokovni izvedenec za nemško miselnost.

Drugi delegat Anthony Eden, iz stare konservativne družine, se je šolal v konservativnem Magdalene Collegu v Oxfordu in vstopil v politiko pod pokroviteljstvom voditelja konservativne stranke Stanley Baldwina. Mlad diplomat, zaverovan v nedosegljivo popolnost in dovršenost britskega imperija, ki je v Ženevi v mladih letih žel obilne lavorike. Brez izrednih umskih darov, a z instinktom za samoobrambo in za interese Velike Britanije, kot jih je v Angliji vzgojila samo konservativna stranka. Z njim potuje njegov parlamentarni tajnik lord Cranborne, ki bo nasledoval markija Salisburyja, torej iz družine, ki je dala Angliji največjega modernega konservativnega državnika, ki mu gre zasluga, da je vkoval Viljemovo Nemčijo v obroč, ki jo je v svetovni vojni tudi zadušil. Drugi spremljevalec Edenov je A. M. Hankey sin sira Maurice-a Hankeya, velikega pravnika in predsednika vojnoobrambnega imperijalnega sveta.

Liberalni in konservativni tvorni duh, mehki v človečanstvo verujoči liberalni, in trd, samo koristim britskega imperija vdan konservativni genij; liberalne, k sodelovanju z drugimi narodi nagnjene tradicije, in konservativna, zaprta, britsko sebična ter za osamljenje vneta izročila: liberalni pravnik, ki veruje v moč svoje zgovornosti, ter konservativni uradnik, ki prisega samo na izkustva nakopičena v uradih zunanjega ministrstva; liberalni državnik, ki ljubi riziko političnih avantur, in konservativni računar, ki napravi korak naprej le, če je siguren, da je koristen imperiju. To je prišlo v Berlin, kot nekaka znanstvena odprava, ki je šla odkrivat nova ozemlja in se je opremila z vsem, da bi ne doživela presenečenj, četudi bi se morala vrniti brez uspehov.

Prihod angleške delegacije v Berlin je politična senzacija prvega reda. Po zaporednih udarcih, s katerimi je Nemčija 14. in 16. marca raztrgala versajsko mirovno pogodbo, je malo manjkalo, da ne bi bil ta obisk postal pred svetovnim javnim mnenjem tudi velik političen škandal. Toda hladnokrvnost je prevladala v presojanju položaja in tako je celo mogoče, da bo končno še dejanje politične modrosti.

Če preletimo v naglici najvažnejše politične dogodke zadnjih mesecev, od januarja pa do danes, bomo na prvi pogled res težko našli logično zvezo med njimi in med obiskom v Berlinu, a zato bomo pa toliko lažje dobili vpogled v ozadje, kjer delujejo pogonske sile angleške zunanje politike, iste, ki so bile merodajne tudi pri sestavljanju berlinskega odposlanstva.

Dne 7. januarja sklene Francija z Italijo splošen evropski sporazum in to v glavnem v okviru svoje nemške politike. Čeravno je Anglija ta sporazum želela, kolikor tiče Afrike, se ga je instinktivno ustrašila, v kolikor tiče Evrope. Lahko gre predaleč in moti ravnotežje v prilog Francije! Ves januar so se križale note med Parizom in Londonom in je slednjič francoski zunanji minister Laval tudi obiskal London ter pri tej priliki sklenil sporazum glede predloga, ki ga hočejo skupno staviti Nemčiji: letalski pakt, splošna razorožitvena konvencija itd. To je bilo 3. februarja. Dne 7. februarja Nemčija že odgovarja na londonske predloge in njen odgovor izzveni za francoska ušesa v ciničnem, za angleška pa blagodejnem protipredlogu: sedaj, ko sta se sporazumeli Francija in Anglija, naj se sporazumeta še Anglija in Nemčija. Lord Lothian pa, kot tajni emisar angleškega zunanjega ministrstva, se nenadoma pojavi v Berlinu v misiji, ki menda nikomur ne bo pojasnjena. Simonov obisk je uradno napovedan za 6. marca, toda dva dni poprej objavi Anglija svojo Belo knjigo, v kateri dolži Nemčijo, da je kriva, da se mora tudi Anglija oborožiti. V Berlinu navidezno razočaranje, državni kancler dobi prehlad, odpotuje na Bavarsko, angleškega zunanjega ministra pa prosijo, naj svoj obisk odloži. Vsa Evropa se razburja, samo v Angliji je mirno in ob priliki interpelacije o Beli knjigi podpredsednik vlade Baldwin obtožuje tudi že druge države, predvsem Rusijo, da so zakrivile tekmo v oboroževanju. Par dni pozneje, dne 14. marca, objavi Göring ustanovitev letalskega brodovja, kar vzbudi zopet razburkanost po Evropi. Ko se ta poleže in par ur potem, ko je Francija sprejela zakon o uvedbi dvoletne vojaške službe, sledi objava ustanovitve nemške redne vojske, popoldne dne 16. marca. Zopet je vsa Evropa na nogah, le angleški zunanji minister redigira še isti večer, med tem ko brne telefoni iz Pariza, prav pohlevno noto nemški vladi, češ, kako pa je sedaj z obiskom v Berlinu? Pridite, odgovarja Berlin, Pariz pa kriči o izdajstvu, o odpadu Anglije od skupne fronte, o nesoglasju med velesilami, ki daje Nemčiji še več poguma, o potrebi sankcij in podobno. Teden dni traja prerekanje in končno sta sir John Simon in Anthony Eden le v Berlinu. Če naj potuje Eden še dalje v Varšavo? Dobro! V Moskvo? Tudi! V Prago? Le! Če se naj skliče konferenca velesil v Italiji? Prav! To je sedaj vse sporedno, ko je Nemčija dobila svoje, posebno pa, ko je Francija zopet v Nemčiji dobila tisto protiutež, ki je za ohranitev evropskega ravnovesja angleškemu zunanjemu ministrstvu manjkala že celih 15 let

Kakšni globlji razlogi vodijo torej angleško zunanjo politiko? V Evropi ona potrebuje ravnovesje med velesilami. Ta temeljna, življenjska skrb se pri Angliji ni spremenila, pa lahko gremo v zgodovini nazaj, kakor daleč hočemo. In tej angleški potrebi danes v Evropi ni nevarna Nemčija, marveč Francija, ki bi si rada s pomočjo Italije, Rusije in malih držav ustvarila ogromno politično premoč, ki je Anglija v vidu svojih čisto bridskih in imperijalnih interesov nima razloga še podpirati. Nemška vojska na suhem Anglije ne vznemirja, nevarnost nemškega brodovja je še v sivi bodočnosti, proti nemškemu letalstvu se bo znala braniti. Zakaj bi naj potem še pomagala otesnjevati Nemčijo, ko je pa ravno ona potrebna, da se po 15 letih zopet ustvari udobno ravnovesje med velesilami, ki jo bo vsposobilo, da lahko Evropi zopet obrne hrbet in posveti vso svojo skrb zopet ohranitvi svojega svetovnega imperija?

Po našem mnenju je torej berlinski obisk, ki se vrši pod navidezno poniževalnimi okoliščinami, zelo dobro preračunan dogodek v razvoju vse angleške povojne politike, da se vzpostavi zopet politično ravnovesje med evropskimi državami. Zato ga odobrava menda brez izjeme tudi vsa britska javnost. Ni pa to uspeh nemške zunanje politike, ampak uspeh angleške, ki služi v tem primeru slučajno tudi nemškim koristim.

Morda gredo angleške misli še dalje in morda ima sovjetska Rusija prav, če se vznemirja. Rusija je stoletni nasprotnik Anglije in je to ostala navzlic trenotnim zvezam in prijateljstvom, ki te temeljne angleške črte nikoli niso izbrisali. Angleška zunanja politika računa z dolgimi roki, a ciljev nikdar ne izgubi izpred oči. Morda se zdi Angliji prav, če se Nemčija dvigne v vsej svoji moči in obrne svojo pozornost in svoj pohlep proti ruskemu vzhodu, potem ko se je z angleškim prizadevanjem in z njenim pritiskom odpovedala vsakim pustolovščinam na evropskem zapadu. Tudi na tej politični poti je berlinski sestanek eden od mnogih svetilnikov, ki dajejo smer angleški zunanji politiki.

Anglija hodi v zunanji politiki po svojih potih . . .

John Bull pri Adolfu Hitlerju

Celodnevni razgovori v Berlinu

O vsebini pogajanj ne povesta niti angleški niti nemški tisk nič

Berlin, 25. marca. c. Po prvih vtisih sodeč, sta oba angleška državnika doživela v Berlinu zelo hladen sprejem. Ko sta se sir John Simon in lord Eden peljala skozi mesto na angleško veleposlaništvo, ju občinstvo, kljub temu, da sta se peljala skozi najbolj obljudeni del mesta, ni pozdravljalo. To so tudi opazili angleški časnikarji in zato so današnji londonski časopisi danes izšli z velikimi naslovi čez celo stran: »Tih sprejem sira Johna Simona v Berlinu.« Kakor na dogovor prinašajo tudi berlinski časopisi zelo kratke vesti o prihodu obeh državnikov v Berlin. Časniki svare čitatelje, da naj od berlinskih razgovorov ne pričakujejo nikakih senzacij.

Prvi sestanek

Prvi sestanek med nemškimi in angleškimi državniki se je začel že snoči, ko je sira Simona v angleškem veleposlaništvu obiskal zunanji minister von Neurath. Toda izgleda, da pri snočnjem sestanku problem razgovorov sploh ni bil načet, ampak se je govorilo samo o proceduri razgovorov. Današnji razgovori so se začeli ob 10 dopoldne v palači državnega kanclerja. Od angleške strani so se udeležili tega prvega sestanka sir John Simon, lord Eden in sir Eric Phipps. Z nemške strani so se udeležili razgovorov zunanji minister von Neurath, Hitlerjev zastopnik za razorožitvena vprašanja v. Ribbentrop in pa državni tajnik v zunanjem ministrstvu von Bülow. Ti razgovori so trajali do 14.15, ko so bili za eno uro prekinjeni. Zunanji minister von Neurath je angleške državnike povabil na kosilo, po kosilu pa so se razgovori nadaljevali in ob uri, ko to poročamo, razgovori še trajajo.

Danes še ves dan

Ker bodo razgovori trajali jutri še ves dan, je javnost še popolnoma brez vesti o tem, kako se sučejo razgovori, ker časopisi nič ne poročajo. Edino dopisnik Havasa sporoča svoji centrali v Pariz, da so v angleških krogih zelo optimistični.

Poljska senzacija

Pač pa je danes nemško zunanje ministrstvo poskrbelo vendarle za senzacijo. **Opoldne je bil namreč objavljen uradni komunike zunanjega ministrstva. V tem komunikeju potrjuje nemško zunanje ministrstvo, da se je v soboto oglasil pri njem poljski veleposlanik v Berlinu. Zato so se razširili v inozemstvu glasovi, da je poljski veleposlanik protestiral proti uvedbi obvezne vojaške dolžnosti v Nemčiji. Nemško zunanje ministrstvo izjavlja, da vesti o tem protestu niso resnične.** (Poljska bi bržkone rada prisostvovala razgovoru. Op. ured.)

Pač pa je opoldne zunanje ministrstvo obiskal švicarski poslanik v Berlinu. Po naročilu svoje vlade je protestiral pri nemški vladi zaradi tega, da so Nemci na švicarskem ozemlju ugrabili časnikarja Jacoba. Nemško zunanje ministrstvo je odgovorilo švicarskemu poslaniku, da je bil Jacob sicer aretiran, ni pa ministrstvu znano, kako je prišel v Nemčijo.

Na južnem Tirolskem

Zürich, 25. marca. b. Po vesteh iz Italije so fašistični miličniki izvršili nekaj nadzornih obiskov v nekatere nemške vasi na južnem Tirolskem. Zaradi tega je v Bozenu zavladalo silno razburjenje in nerazpoloženje tamkajšnjega nemškega ljudstva. Zadnje dni je pobegnilo v Švico veliko število Nemcev iz južne Tirolske. Pri prehodu čez mejo je prišlo do krvavih spopadov med begunci in obmejnimi stražami. Pri tem je bilo 5 fašističnih miličnikov ubitih.

Razpoloženje v Parizu

Pariz, 25. marca. c. V francoskem parlamentu še zmeraj vlada čudna vojna psihoza. Mornariški minister Pietri je danes predložil parlamentu zakonski dodatek o pospešeni gradnji novih ladij za vojne namene. Socialisti so nastopili proti ministrovi zahtevi in je ta v imenu vlade stavil vprašanje zaupnice. Za vlado, to je za zvišanje vojnih kreditov, je pri prvem glasovanju glasovalo 413 proti 160 poslancem. Pri drugem glasovanju pa je glasovalo za vlado 455 proti 125 socialistom in komunistom.

Edenova potovanja

Berlin, 25. marca. c. Angleško veleposlaništvo je danes objavilo spored nadaljnjega potovanja Edena. Eden bo z letalom odpotoval v Moskvo v četrtek. Razgovore z Litvinovim in Stalinom bo imel v petek in soboto. Dne 2. in 3. aprila se bo mudil v Varšavi. 4. aprila pa se bo sestal z Benešem v Pragi.

Istambul, 25. marca. b. V vsej Turčiji je napravila globok vtis vest, da bo angleški čuvar državnega pečata lord Eden obiskal na svojem povratku v domovino tudi Ankaro, da se tam sestane s predsednikom turške republike, predsednikom vlade in zunanjim ministrom Ruždi Arasom. Turški poslanik v Moskvi, ki je trenotno na dopustu v Ankari, je dobil nalog, da takoj odpotuje v Moskvo ter stopi v zvezo s sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim in da ob času, ko se bo mudil lord Eden v Moskvi, uredi z njim vse potrebno za njegov obisk v Ankari.

Titulescovo potovanje po Evropi

Nemški zgled jih mami

Avstrija, Madjarska in Bolgarija bi rade sledile Hitlerju

Bukarešt, 25. marca. b. V zvezi z obiskom romunskega zunanjega ministra Titulesca v Belgradu, Parizu in Londonu, se v tukajšnjih uradnih krogih poudarja, da ne more biti niti govora o reviziji santgermainske, trianonske in neuillske mirovne pogodbe, na čemer delajo Avstrija, Madjarska in Bolgarija po znanem nemškem dejanju, ki je uvedel splošno vojaško dolžnost v Nemčiji. Titulescu bo opozoril na vse nevarnosti takšne revizije, s katero bi bil položaj na Balkanu popolnoma spremenjen na škodo Romunije, ki je bila zvesta zaveznica zapadnih velesil v svetovni vojni. Za Romunijo bi bila največja nevarnost, če bi se oborožili Bolgarija in Madjarska, ker bi se tako znašla v kleščah med dvema močnima državama, ki imata velike aspiracije na njeno državno področje, in sicer Madjarska na Erdelsko, Bolgarija pa na Dobrudžo.

Na temelju zanesljivih informacij, ki prihajajo iz madjarskih političnih krogov, se madjarska vlada pripravlja, da z enostranskim dejanjem doseže vojno enakopravnost ter poveča svojo oborožitev. V zvezi s tem se poroča, da so države balkanskega sporazuma pripravljene sprejeti vojne ukrepe, da že v kali zadajo smrtni udarec madjarskemu izzivanju. Romunski zunanji minister Titulescu bo obvestil o nameri Romunije Jugoslavijo, Turčijo, Grčijo, Francijo in Veliko Britanijo.

Ni res

Bukarešt, 25. marca. b. V romunskem zunanjem ministrstvu se uradno izjavlja, da vesti, ki so se razširile v inozemstvu in po katerih je Mala zveza vložila v Berlinu nekak protest, ne odgovarjajo resnici. Mala zveza za to nima razloga, nikdar pa ne bo dovolila, da bi Madjarska in Bolgarija storili sličen korak, kakor ga je storila Nemčija.

Titulescu v Belgradu

Belgrad, 25. marca. m. Romunski zunanji minister Titulescu, ki se je včeraj po daljši avdienci pri kralju Karlu podal v Belgrad, je prišel danes ob 11.30 s posebnim vlakom, ki mu ga je stavila naša vlada na razpolago. Na železniški postaji so ga sprejeli in pozdravili predsednik vlade B. Jevtič, romunski poslanik na našem dvoru Guranescu, turški poslanik Hajdar Ali, grški poslanik Melas in češkoslovaški poslanik Velner, nadalje oba pomočnika zunanjega ministra Purič in Jurišič, ravnatelj političnega oddelka v zunanjem ministrstvu dr Martinak ter šef Presbiroja dr. Gjurovič. S Titulescom potujejo Radulescu, državni podtajnik v romunskem zunanjem ministrstvu, opolnomočeni minister Raicoviceanu ter dva tajnika, Mano in Beu. Minister Titulescu se je s postaje podal k svetniku zunanjega ministrstva Subotiču, pri katerem bo stanoval za časa svojega bivanja v Belgradu. Svetnika Subotiča veže s Titulescom staro prijateljstvo.

Ob 13 se je Titulescu pripeljal s svojo ženo v spremstvu Subotiča v zunanje ministrstvo. Tu ga je že pričakoval ministrski predsednik Jevtič. Titulescu in Jevtič sta se takoj podala v kabinet zunanjega ministrstva ter ostala v razgovoru nad pol ure. V tem času sta v glavnih obrisih pretresala vsa zunanjepolitična vprašanja, predvsem pa vprašanja, ki so se pojavila zadnje dni. V glavnem je tudi radi teh vprašanj prispel Titulescu na svojem potovanju semkaj, da kot letošnji predsednik Male zveze in njen zastopnik pri Zvezi narodov pretresa ta vprašanja v vseh podrobnostih s svojim tovarišem B. Jevtičem in da se določi stališče, ki ga bo Mala zveza zavzela glede teh vprašanj. V tej zadevi bo tudi odpotoval na Češkoslovaško ter se bo sestal v Bratislavi s češkoslovaškim zunanjim ministrom Benešem.

Po razgovorih, ki sta jih imela ministra Titulescu in Jevtič, je bilo na čast romunskemu zunanjemu ministru in njegovi ženi v dvorani zunanjega ministrstva prirejeno kosilo, katerega so se udeležili skoraj vsi člani kr. vlade kakor tudi diplomatski zastopniki Male zveze in Balkanskega sporazuma. Ob 18 se je konferenca med Jevtičem in Titulescom nadaljevala ter so se znova pretresala vsa zunanjepolitična vprašanja, ki zanimajo države Male zveze in Balkanskega sporazuma. Zvečer bo na čast Titulesca večerja v romunskem poslaništvu, na katero so povabljeni poleg Titulesca in njegove žene tudi zastopniki držav Male zveze in Balkanskega sporazuma. Titulescu bo ostal v Belgradu do jutri popoldne.

Bethlen predlaga

Sodelovanje Madjarske z Avstrijo, Italijo in Nemčijo in „če bo mogoče s sosedami“

Budimpešta, 25. marca. AA. Madjarski dopisni urad poroča, da je imel včeraj bivši predsednik vlade grof Štefan Bethlen v Veliki Kaniži predvolivni programski govor. Dotaknil se je najprej gospodarskih vprašanj in dejal, da je treba še nadalje razvijati gospodarsko vprašanje med Madjarsko, Italijo in Avstrijo. Grof Bethlen misli, **da bi bilo treba gospodarski sporazum med temi tremi državami razviti do stopnje carinske zveze in da bi pred to carinsko zvezo kazalo skleniti preferenčne dogovore z Nemčijo in Švico, in če bo le mogoče z drugimi sosednjimi državami. Carinsko zaščito madjarske industrije bi bilo treba omejiti na minimum v interesu kmetijstva.**

Govoreč o zunanji politiki, je grof Bethlen dejal, da bi italijansko prijateljstvo moralo biti v bodoče **glavni temelj madjarske zunanje politike.** Grof Bethlen misli, **da francosko-italijanski dogovor ne bo škodil interesom Madjarske. Po drugi strani pa Madjarska nima interesov, da bi vodila politiko zoper Nemčijo, ker bo po njegovi sodbi Nemčija zmerom igrala eno izmed najusodnejših vlog v usodi srednje Evrope. Bivši predsednik madjarske vlade upa, da bo Italija poskrbela, da se vprašanja srednje Evrope ne bodo uredila enostransko, temveč, da se bo pri njih ureditvi zmerom slišala tudi madjarska beseda. Če se srednjeevropska vprašanja urede na pravičnem temelju z upoštevanjem vseh interesov,** pravi grof Bethlen, **bi sklenitev posebnega pakta o nenapadanju postala odveč.**

V nadaljnem poteku svojega govora je grof Bethlen **zahteval, da se druge države ne vmešavajo v madjarska notranja vprašanja. Naposled je dejal, da je eden izmed bistvenih pogojev za stabilizacijo srednje Evrope gospodarska podpora, ki bi jo velesile morale izkazati Madjarski.**

Göring obišče Pešto

Budimpešta, 25. marca. b. Nekateri jutranji listi so prinesli vest, ki je bila pozneje tudi potrjena, da bo še ta teden takoj po obisku sira John Simona v Berlinu obiskal madjarsko prestolico pruski ministrski predsednik in letalski minister general Göring, ki se bo na Madjarskem sestal z Gömbösem.

Angleški nameni z Nemčijo

London, 25. marca.

Danes se je torej vršil prvi sestanek med Hitlerjem, zunanjim ministrom Neurathom in drugimi predstavniki nemške zunanje politike na eni in med angleškim zunanjim ministrom Simonom ter spremljevalcem Edenom na drugi strani. Kakšen bo rezultat tega sestanka in še eventualnih drugih razgovorov, tega zaenkrat še ne bomo zvedeli. Gotovo je, da v bistvu ne bo ničesar spremenil na položaju, ki je nastal po sklepu Nemčije, da se začne zopet oboroževati, kakor se ji zdi potrebno. Zakaj o tem so angleški diplomati že obveščeni, **da Nemčija ne bo črtala niti enega samega moža iz svojega programa, da spravi nemško armado na višino 36 divizij.** Simon je bil sicer v Berlinu zelo simpatično sprejet, ker smatrajo tam njegovo »mrzlo resnost« kot najugodnejši predpogoj za pogajanja v tako težki in kočljivi zadevi — toda tudi oni številni krogi v Nemčiji, ki so Angliji nadvse prijazni, opozarjajo, da se bo mogla doseči v Berlinu samo podlaga za eventualni sporazum med Nemčiji na eni in Francijo na drugi strani, kar bi zahtevalo novo orientacijo evropske politike sploh. **Torej o bistveni spremembi nemške politike, vsaj, kar se tiče oboroževanja, ni nobenega govora.**

Kaj Anglijo zanima:

Nemško brodovje

Sicer pa Simona, ki je resda šel v Berlin tudi kot zastopnik Francije in Italije, bo pa seveda v prvi vrsti varoval angleške interese, **ne zanima toliko bodoča moč nemške armade na kopnem, kolikor ga zanima število vojnih ladij, ki jih bo Nemčija po Hitlerjevem načrtu imela.** Nemški zakon od 16. t. m., ki je tako zelo razburil svet, sicer ne govori ničesar o mornarici, toda Angliji je čisto dobro znano, **da namerava führer spraviti nemško mornarico, kar se tiče števila vojnih ladij, na 33% števila velikobratinske flote.** To se seveda Veliki Britaniji zdi previsoko in bo Simon v tem oziru s Hitlerjem spregovoril resno besedo. Druga največja skrb Anglije je letalsko brodovje, ki ga misli Nemčija zgraditi. O tem se čujejo govorice, ki gotovo niso neutemljene, **da hoče Hitler ustvariti letalsko brodovje, ki bo enako najmočnejšemu letalskemu brodovju v Evropi. Sicer pa ima Hitler tudi namen, da polagoma po enakem načelu zviša tudi nemško armado, ki torej ne bo ostala pri 36 divizijah.**

Vprašanje nemških kolonij

Nič manj pa ne vznemirja Velike Britanije namera Nemčije, **da spravi na tapet vprašanje svojih bivših kolonij,** predvsem v Afriki, ki so, kakor znano, večinoma pod angleškim mandatom. **Angleži dobro vedo, da Nemčija ni sklenila zvišanja svoje armade na kljub versaillski mirovni pogodbi zato, da bi že sedaj izzvala vojno. O tem ni govora.** Ta sklep Nemčije ima zaenkrat samo sledeča dva namena: 1. da Nemčija, kadar se bodo začela zopet pogajanja o tako zvani splošni razorožitvi, **vrže na tehtnico svojo novo armado,** kajti — tako pravijo Nemci — če bi bili brez vsake dejanske moči v roki čakali, da nam Francija prizna kolikor toliko zadostno armado v Evropi, ne bi bili nikoli ničesar dosegli. 2. Drugi namen nemškega koraka je ta, **da prepreči alianco med Francijo in Rusijo oziroma tako zvani vzhodni pakt,** kar mora najbolj vplivati na Anglijo, ki se že od nekdaj boji, **da ne bi taka skupna fronta proti Nemčiji oziroma taka izolacija Nemčije privedla do vojne;** toda tretji namen, ki ga ima Nemčija, **da namreč, opirajoč se na svojo novo vojaško silo, zahteva nazaj svoje kolonije ali vsaj kakšen njihov del, je naperjena naravnost proti Angliji** in tudi o tem bo sir Simon imel v Berlinu s Hitlerjem besedo.

Italija bo imela milijon vojakov

Pri tej priliki nekateri angleški listi poudarjajo, da nosi precejšnjo krivdo na tem fatalnem razvoju stvari dejstvo, da je neka evropska velesila prejšnja leta dajala Nemčiji konstantno pogúma, da je razdirala versaillsko mirovno pogodbo. Sedaj seveda, ko Nemčija ravno to velesilo najbolj ogroža, je prepozno in tudi ta velesila je sedaj primorana, tesno opirajoč se na Francijo, storiti ukrepe, o katerih ona misli, da bodo mir zasigurali. Očividno mislijo ti angleški listi pri tem na sklep italijanske vlade o vpoklicu letnika 1911, vsled česar se bo število italijanske armade zvišalo na 660.000 mož, **ki pa dejansko pomenijo 1 milijon vojakov,** ako se všteje fašistična milica. Ako bo ta korak imel zaželjeni uspeh, to je pa čisto odvisno od odmeva v Nemčiji. To se pravi, ali se bo Nemčija tega koraka ustrašila ali pa narobe le še bolj utrdila v svoji nameri, da ustvari armado, ki bo enaka najmočnejši armadi, katero imamo danes v Evropi. V Londonu tudi niso brez vsakih pomislekov sprejeli govora v Rimu, v katerem je bilo rečeno, da je »edini resnični mir bil v Evropi tisti, ki so ga ščitili rimski legioni«.

Mesto vzhodnega pakta pakt petih velesil

Pa naj bo temu kakor hoče, Eden računa kot s svojim največjim uspehom v Berlinu s tem, da bo pripravil Hitlerja, da se 11. aprila udeleži konference velesil v Stresi. Francija je sklenila, da se odgodi seja Sveta Zveze narodov pa tudi potovanje Lavala v Moskvo do tega termina. Toda v Londonu zelo dobro poučeni krogi močno dvomijo o tem, ali bo Hitler hotel odpotovati na konferenco v Italijo. V tem slučaju Anglija upa, da zasedanje Sveta Zveze narodov in pa obisk Lavala v Moskvi, kjer se bo, kakor znano, še prej oglasil Eden, ne bosta škodovala angleškemu načrtu, da se osnuje tako zvani pakt petih, ki je postal sedaj središče in cilj vse angleške zunanje politike. V Veliki Britaniji namreč trdno načunajo na to, da se bo Hitler, kakor hitro se bo pokazala na obzorju resna nevarnost, da se ustvari francosko-ruska alianca in pa vzhodni pakt, premislil in se vsaj v tistem momentu odločil za to, da se vsede za eno mizo s Francijo, Italijo in Rusijo.

Kmalu se bo videlo, ali so ti računi angleške diplomacije pravilni. **Na vsak način pa stoji, da se kakšnega resnega konflikta v Evropi še nimamo bati, ker bo Anglija z vsemi svojimi silami delala na to, da se mir obrani in najde izhod iz sedanje sila zapletene situacije.**

Med Nemčijo in Japonsko ni nič

Tokijo, 25. marca. AA. **Zunanji minister je v parlamentu demantiral vesti, da bo Japonska sklenila z Nemčijo vojaško konvencijo. Svojo izjavo o tem je zunanji minister izpopolnil še s pristavkom, da je nemški poslanik v Tokiju potrdil, da Nemčija ne bo zahtevala vrnitve bivših nemških kolonij v Tihem oceanu, ki so zdaj pod japonskim mandatom.**

Veličastna materinska proslava

Ljubljana, 25. marca.

Nocojšnja materinska proslava, ki jo je ob 19 priredilo v opernem gledališču Krščansko žensko društvo, je bila že 10. po redu, in zato je umevno, da so bile vstopnice nanjo že mnogo pred prireditvijo razprodane, tako, da je bilo prostrano gledališče nabito polno. Prireditev je s svojim obiskom počastil tudi knezoškof dr. Rožman, obenem se je je udeležilo tudi večje število duhovščine in katoliških odličnikov. Matere, očetje in otroci pa so napolnili gledališče do zadnjega kotička.

Spored je bil skrbno izbran ter so bile na njem same lepe točke.

Slavnostni govor je imel g. stolni vikar prof. Alojzij Košmerlj, ki je v izbranih besedah govoril o odnosu med materjo, družino, otrokom ter med Cerkvijo, vero in Bogom. Žel je navdušeno odobravanje.

Naši malčki so nastopili v štirih ljubkih prizorih, od katerih so morali nekatere celo ponavljati. Dva prizora, namreč deklamacijo »Mamičina roka« in igro »V Indijo Koromandijo« je spisal p. Krizostom Sekovanič, lepi in ljubki prizorček »Marjanca gre v široki svet« A. C. in prizor »Tri mamice« znani pisatelj J. Jalen. Vse točke so vzbujale viharje odobravanja, ploskanja in navdušenja.

Požrtvovalnim prirediteljicam in sotrudnikom vsa čast k tako lepo uspeli proslavi materinskega dne!

Jugoslavija pripravlja

Konferenca električne sile

Belgrad, 25. marca. m. V posvetovalnici gradbenega ministrstva je bil danes plenarni sestanek Jugoslovanskega narodnega odbora svetovne konference za energijo, katerega sedež je v Zagrebu in Belgradu. Plenarnemu sestanku je prisostvovalo več vseučiliških profesorjev in zastopniki posameznih ministrstev ter elektrotehničnih podjetij, Industrijske zbornice in Zveze denarnih zavodov. Na sestanku je bilo podano poročilo o delovanju tega odbora v pretekli poslovni dobi. Iz poročila je razvidno, da je lani bil skupen sestanek našega odbora v Sofiji ter da je bil ob tej priliki tam ustanovljen sličen odbor kot pri nas. Po iniciativi tega se je na iniciativo Jugoslovanskega odbora ustanovil tudi sličen odbor v Turčiji. Na sestanku so bila podana tudi poročila o delovanju mednarodne elektrotehnične komisije, ki je načela vprašanje ureditve radio difuzij po evropskem režimu. Poseben odbor za preiskovanje motenj pri radio sprejemnih aparatih je bil istotako sklican po iniciativi Narodne elektrotehnične komisije, ki je zasedala lani v Parizu od 28. do 30. junija. Ta odbor je predvsem pretresal vprašanja, na kak način bi se ugotovilo jačanje potrebnega signala za pravilno in nemoteno radio sprejemanje.

Filipini dobe ustavo

Washington, 25. marca. TG. **Predsednik Roosevelt je podpisal načrt ustave za svobodno filipinsko državo in s tem storil zadnji korak, da bo dne 15. novembra uvedena samostojnost na Filipinskih otokih. Rooseveltovemu podpisu so prisostvovali odlični predstavniki Filipinov, ki so osivel v boju za njihovo neodvisnost. Nova ustava bo sedaj predložena ljudskemu glasovanju na Filipinih. Manuel Quezon bo bržkone imenovan za prvega predsednika Filipinov, ki postanejo prvi dominijon v ameriškem imperiju.**

Vladna kriza v Bolgariji?

Sofija, 25. marca. AA. Zadnje dni govore v Sofiji mnogo o vladni izpremembi in o imenovanju vlade nacionalne sloge. V novi vladi bi bili tudi zastopniki razpuščenih strank, kakor demokrati, zemljoradniška zveza Gičeva in cankovisti nacionalističnega gibanja.

Na vprašanje novinarjev, kaj je na teh govoricah, je predsednik vlade general Zlatev odgovoril to-le:

To so samo govorice, ki jih kujejo in razširjajo prizadeti krogi. Za zdaj izprememb ne bo. Vlada nima časa, da bi se bavila s takimi rečmi. Njeno delo je zdaj posvečeno državnemu proračunu in izvedbi svojega programa. Bolgarski mladini ni do tega, da bi se starini vrnili na oblast.

Nova vlada v Belgiji

Bruselj, 25. marca. AA. **Sestavo nove vlade bodo objavili popoldne. V kabinet nacionalne koncentracije pod vodstvom Van Zelanda bodo stopili tudi štirje zastopniki socialistične stranke.**

Boji na abesinski meji

London, 25. marca. AA. Reuter poroča iz Rima, **da je prišlo do ponovnega spopada na meji med Italijo in Abesinijo. Spopad se je pripetil na meji kolonije Eritreje in Abesinije. Abesinski napad so čete odbile. Abesinci so se umaknili in pustili na bojišču več mrtvih. Na italijanski strani je ranjen le en vojak-kolonijec.**

Strašna eksplozija v Harbinu

Harbin, 25. marca. b. V nekem predmestju, kjer so skladišča municije in orožja, je prišlo včeraj do **katastrofalne eksplozije, ki je imela strašne posledice.** Štiri milje naokrog je vse uničeno. Japonska in mandžrska vojska sta takoj obkolili vse predmestje, da skušajo dognati vzrok eksplozije. V zrak je zletelo celo skladišče z ogromno količino municije in orožja. Število človeških žrtev ni znano, ker vlada noče izdati uradnih poročil o katastrofi. Vsi znaki kažejo, da so imeli tu svoje prste vmes kitajski vstaši, ki so pognali municijsko skladišče v zrak tedaj, ko je prišel po progi vzhodnokitajske železnice prvi mandžurski vlak po podpisu pogodbe o prodaji. Po zadnjih vesteh je okoli 50 vojakov mrtvih.

20.000 ljudi utonilo

Šanghaj, 25. marca. b. Ob vsej Rumeni reki divjajo zopet katastrofalne poplave in grozijo nedoglede posledice, če popustijo nasipi na spodnjem delu reke. Ogromne površine zemljišč so pod vodo. Po dosedanjih poročilih je že 20.000 ljudi izgubilo življenje. Če nalivi ne bodo kmalu prenehali, bo utonilo še sto tisoč prebivalcev, ki jim že danes grozi največja nevarnost. Po površni oceni znaša že sedaj škoda nad 40 milijonov dolarjev. Položaj pa postaja vsako uro bolj tragičen in strašnejši.

„Vreme" o skupnih učbenikih

Belgrad, 25. marca. V svojem komentarju k govoru ministra prosvete Štefana Ciriča priporočnja »Vreme«, da je danes potrebno krepko in podjetno razumništvo, ki bo skrbelo za duhovno obnovitev naroda, prav tako, kakor je razumništvo s svojo vodilno vlogo izvedlo osvobojenje. To je druga polovica naše nacionalne naloge, ki jo je treba še rešiti. Tej nalogi mora biti primerna tudi šola. »Vse, kar imamo, smo dolžni drugim in naša človečanska dolžnost je, da ta svoj dolg vračamo družabni zajednici, kateri pripadamo. V okviru te naloge je vprašanje izenačenja učbenikov, ki ga je postavil minister prosvete, važno vprašanje glede na značaj naših narodnih potreb. Nas je naša izkušnja naučila, kako nam je nujno, da se v naši zavesti doseže istovetnost pojmovanja določenih osnovnih postav našega narodnega življenja, ker brez tega ni mogoče uresničiti onega edinstva gledanja, ki omogoča istovetnost smotrov. To nalogo je mogoče reševati v srednji šoli po poti, ki je bila nakazana. Izenačenje učbenikov iz predmetov nacionalne skupine je potrebno tudi radi tega, da bi se vendar končno določila «rang» in mesto vseh nacionalnih vrednosti, zgodovinskih, umetniških in kulturnih, neglede na kraj in na čas, iz katerega so, in da bi na ta način bila dana naši šolski mladini možnost, da pride do ene edinstvene vizije duha in zgodovine svojega naroda.«

Nekaj statistike italijanske zunanje trgovine

Po reviji »Ital-Jug«, ki izhaja v Milanu, posnemamo o italijanski zunanji trgovini tele podatke:

Glavni predmeti italijanske zunanje trgovine so bili naslednji (prva številka pomeni uvoz, druga pa izvoz, vse v milijonih lir):

Živina, živa 145—9, meso, jajca itd. 123—55, mleko, sir itd. 39—163, ribe in proizvodi 179—26, kolonijalno blago, sladkor itd. 202—32, žitarice, krompir in hranila 324—281, povrtnina in sadje 55—879, pijače 13—156, sol in tobak 43—50, olj. semena 163—63, živalska olja, mast itd. 163—63, konoplja, lan, juta 111—218, bombaž 791—493, prirodna svila 70—188, umetna svila 43—557, železo in jeklo 363—106, baker in legure 156—8, stroji in aparati 371—142, znanstveni instrumenti in ure 148—33, prevozna sredstva 86—165, kamen, zemlja, rude 1010—170, les in pluta 324—67, mineralna olja 324—67, gnojila 56—3, proizvodi za barvanje in strojenje, barve in firneži 112—41, kože in usnje 319—151, kavčuk 88—65, papir itd. 219—49, dragi kameni, srebro, platina itd. 146—63, modni predmeti, obutev itd. 22—134.

Iz tega se vidi, v katerih predmetih skuša Italija doseči čimvečjo avtarkijo in radi katerih zapira vedno bolj meje svojim sosedom.

Zanimiva je tudi naslednja statistika, ki kaže pasivnost oziroma aktivnost italijanske zunanje trgovine s posameznimi državami: pasivna je bila lani italijanska zunanja trgovina s temile državami: (vse v milj. lir):

Severnoameriške Zedinjene države 570, Nemčija 378, britska Indija 233, Anglija 171, Belgija 113, Rusija 97, Francija 84, Avstrija 67, Jugoslavija 64, Brazilija 62, Argentina 58, Tunis 57, Rumunija 46, Južna Afrika 46, Turška 34, Egipt 34 Kanada 23, Poljska 19, Španija 18, Bolgarija 17 in Češkoslovaška 10. Aktivna pa je bila italijanska zunanja trgovina s Švico za 147 milj. lir, Madjarsko 31, Grčijo 18, Albanijo 8 in Holandijo 1 milj. lir.

Italijanska zunanja trgovina je najbolj pasivna z državami, ki dobavljajo Italiji zlasti sirovine za njeno tekstilno industrijo (bombaž iz USA in Indije) ter z državami, od katerih dobiva visokovredne industrijske proizvode kot n. pr. iz Nemčije in Anglije.

Batjelov jubilej

Ljubljana, 25. marca.

Za svojo 60 letnico (glej 3. stran) je g. Franc **Batjel,** ugledni ljubljanski podjetnik, povabil danes popoldne na intimno čajanko v hotel »Bellevue« razne svoje prijatelje in zastopnike javnosti. Čajanka se je razvila v iskreno proslavo tega marljivega obrtnika. Pri oficijelnem delu je g. Zebal prebral čestitke raznih uglednih osebnosti, tako bana dr. Puca, župana dr. Ravnihar ja, gen. tajnika v p. dr. Windischerja, bivšega podpredsednika Zbornice za TOI g. Ivana Ogrina in drugih. Sam pa mu je čestital v imenu občinstva šentjakobskega in dolenjskega okraja.

Sledila je cela vrsta lepih nagovorov. Govorili so: mag. nadsvetnik dr. J. Rupnik, domači župnik Barle, fin. nadsvetnik v p. Rostan za šentjakobske pevce, odvetnik dr. J. Ražem, podpredsednik Zbornice za TOI Rebek, predsednik Združenja kovinskih obrtnikov J. Jurkovič, g. Krapež, za Okrožni obrtni odbor Iglič, podpolkovnik Jaklič, ki je slavljenca slavil kot očeta kolesarskega sporta na Slovenskem, g. Kravos iz Maribora, Saucin za »Sočo« in »ASK Primorje«, nadučitelja Urbančič in Grašič ter faktor Matičič za svojce jubilanta. Mala deklica je ljubko deklamirala prigodno pesem, šentjakobski pevci pa so zapeli mnogo posrečenih pesmic. Ginjen se je vsem v markantnem govoru zahvalil g. Batjel. Proslava je potekla v popolni družabni harmoniji in neprisiljeno.

Osebne vesti

Belgrad, 25. marca, m. Premeščeni so: za višjega kontrolorja 6. skupine oddelka za kontrolo dohodkov gen. ravnateljstva drž. železnic **Josip Grilc,** za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercijalnega oddelka ravnateljstva v Ljubljani s sedežem v Mariboru **Ivan Kuster;** za višjega pristava 7. skupine splošnega oddelka ravnateljstva v Ljubljani **Ignacij Irkič;** za kontrolorja 7. skupine postaje Maribor glavni kolodvor **Franjo Štih;** za višjega nadzornika strojev 7. skupine kurilnice v Ljubljani 1 glavni kolodvor **Albert Jafer.**

Belgrad, 25. marca. m. S kraljevim ukazom je napredovala na tukajšnj medicinski fakulteti za asistentko VI. pol. skup. dr. Marija Goropevšek, dosedanja asistentka VIII. pol. skup. iste fakultete. — Iz VII. sta napredovali v VI. skupino učiteljici Franja Kopriva v Lukovici, okraj dravograjski in Valpurga Marušič, učiteljica v Adrijancih v murskosoboškem okraju.

Dunajska vremenska napoved: Prehodno jasno vreme. Topleje. Nagle spremembe vremena.

Kulturni boj v Nemčiji

Naval na konfesionalne šole

»La Croix« prinaša podrobno poročilo o vzrokih in nagibih, ki so dovedli nemško vlado do tega, da je 15 katoliških in 10 protestantskih šol v Monakovem preobrazila v narodno-socialistične šole. Kardinal Faulhaber je branil do zadnjega konfesionalne šole, to veliko pridobitev katoličanov.

Da bomo razumeli pomen tega dogodka, moramo seči nazaj v zgodovino bojev za šolo v Nemčiji. Do l. 1918. ni imela osrednja vlada v Berlinu nikakega vpliva na šole. Šole so nadzirale zvezne vlade 25 držav. V posameznih državah je bila šola v državnih rokah, bodisi da je šlo za osnovno, srednjo ali visoko šolo; toda država je upoštevala želje posameznih veroizpovedi. V glavnem sta obstojali dve vrsti šol, to je konfesionalna (katoliška, protestantska ali židovska), v kateri so bili učitelji in učenci iste veroizpovedi, in skupna šola (Simultanschule), v kateri so poučevali učence skupno; edino verouk je bil ločen. Simultanschule so uvedli na Badenskem in v pruski provinci Hessen-Nassau. Kljub temu je konfesionalna šola prevladovala. Neposredni vpliv cerkve na šolo je bil v posameznih državah različen, v nekaterih močnejši, v drugih zopet šibkejši. Ker so bile šole državne, je bilo nadzorstvo Cerkve omejeno.

Socialna demokracija, ki je zavladala l. 1918, je zagovarjala laično šolo, medtem ko se je centrum potegoval za konfesionalno šolo. Z weimarsko ustavo je bil spor rešen z določbo, naj starši sami odločijo, v kakšno šolo naj hodi njihov otrok. Tako so vpeljali tri vrste osnovnih šol: konfesionalno, skupno, ki je bila vsaj deloma krščanska, in laično s poukom o laični morali. Vse te šole so imele enake pravice in vzdrževala jih je država oziroma občina. Če so starši 25 otrok zahtevali šolo eno izmed teh vrst, jo je morala občina oziroma država odpreti.

Socialisti so še nadalje ostali pristaši laične šole, medtem ko so katoličani organizirani v centrumu vztrajali pri svoji zahtevi po ločeni šoli. Vprašanje je bilo rešeno samo z ustavo in prav radi tega spora ni izšel še poseben šolski zakon k temu členu. Kljub temu je velika večina nemških šol ostala konfesionalna. Položaj katoličanov je bil v weimarski republiki bolj ugoden kakor pod monarhijo Hohenzollercev. Katoliške šole so polagoma prodirale v protestantovske kraje.

Konkordata sv. stolice z Bavarsko in s Prusijo sta dala Cerkvi nekaj nadzorstvenih pravic nad katoliškimi državnimi šolami. Organizacija za katoliško šolo, ki jo je vodil bivši kancler Marx, je organizirala katoliške starše, ki so branili ogrožene pravice. V prosvetnem ministrstvu je bil katoliški vpliv precej močan. Število laičnih šol je bilo razmeroma majhno. Učenci so prihajali v te šole iz svobodomiselnih družin. Socialisti in komunisti so pošiljali svoje otroke v konfesionalne šole. Za skupno šolo so se potegovali le liberalci in nacionalisti, češ, da le ta ustvarja narodno skupnost. V katoliških krajih je tudi ta skupna šola pogosto zadobila značaj konfesionalne, ako je bil voditelj katoličan.

Po nastopu narodnega socializma se je položaj spremenil na slabše. Narodni socialistični šolski izvedenec minister Schemm je nasprotnik konfesionalne šole. Že po prvih mesecih nastopa narodne socialistične vlade so hoteli vse konfesionalne šole spremeniti v skupne, toda konkordat, ki je jamčil za obstoj konfesionalnih šol, je to preprečil. Hitler je razpustil laične šole, češ, da so bile ognjišče socialistične in komunistične agitacije, tako da danes obstojijo samo konfesionalne in skupne šole. Te zadnje so ideal narodnega socializma, ki se poteguje za narodno skupnost. Te skupne šole niso danes več stare Simultanschulen, ki so bile razmeroma nedolžne, ampak so se spremenile v šole integralnega narodnega socializma. Rosenbergova narodna socialistična šola podira bistvene temelje katoliške vere in morale. Narodni socializem pritiska na starše, naj nikar ne pošiljajo otrok v konfesionalne šole, ampak v »pravo šolo narodno-socialističnega naroda«. Katoličani se ne morejo braniti, ker nimajo več organizacije.

V tej luči je treba gledati na omenjeno vest o 15 katoliških šolah v Monakovem.

★

Trgovinska pogodba med Rusijo in Češkoslovaško - podpisana

Praga, 25. marca. c. **V češkoslovaškem zunanjem ministrstvu je bila danes na slovesen način podpisana trgovinska in rečna pogodba med češkoslovaško republiko in sovjetsko Rusijo. V car. pogledu je bila pogodba zaključena s tkzv. klavzulo o največjih ugodnostih. Za Češkoslovaško je pogodbo podpisal min. Beneš, za sovjetsko Rusijo pa poslanik Aleksandrovski. Ob tej priliki sta oba izmenjala zelo lepe govore o prijateljstvu med obema državama. Obe državi bosta napeli vse svoje sile, da se ohrani mir v Evropi. Kako lepi odnošaji vladajo med obema državama, dokazujejo najbolj ravno te pogodbe. V zvezi s podpisom te pogodbe se predvideva ustanovitev posebnega trgovinskega urada v Pragi in Moskvi, ki bosta organizirala izmenjavo blaga med obema državama. V pogodbi je predvidena tudi posebna določba o organizaciji turistovskega prometa med Češkoslovaško in sovjetsko Rusijo.**

Nova ustava na Poljskem

Varšava, 25. marca. AA. Novo ustavo so sprejeli povsod na Poljskem z velikim veseljem. V Varšavi in v vseh večjih mestih so bile navdušene manifestacije. Poljska prestolnica je v zastavah. Službi božji v katedrali je prisostvoval predsednik republike Moščicki. Na velikem shodu, ki se je vršil po službi božji, sta predsednik sejma in predsednik varšavske občine poveličevala duha nove ustave. Povorka, ki je štela nad 50.000 ljudi, je za tem z zastavami in godbami krenila do palače predsednika republike, odtod pa do Belvederja, kjer stanuje maršal Pilsudski. Obema so množice priredile navdušene ovacije.

Ataturk uvaja nedeljo

Ankara, 25. marca. b. Poslanska zbornica je sprejela sklep, da se odslej ne bo nič več v tednu praznoval petek, temveč nedelja, ki se praznuje skoraj po vsem svetu.

Franc Batjel - 60letnik

Dne 27. t. m. dopolni ugledni ljubljanski podjetnik, obrtnik in zaslužni organizator g. France Batjel svojo 60 letnico. Čutimo dolžnost, da jubilej tega podjetnega in marljivega moža, katerega vztrajnost občuduje vsa javnost, omenjamo tudi mi.

Kdor gleda tega krepkega zaštavnega moža, zdravih lic in še temnih las, ne bi nihče

verjel, da je ta mož že 60 let star ter bi mu prisodil vsaj eno desetletje manj. Toda Franc Batjel v življenju ni nikoli počival, temveč je vse svoje življenje trdo delal, poleg dela pa se je utrjeval tudi s sportom.

Ob tem jubileju je izšla lepa knjiga s številnimi ilustracijami. V knjigi pripoveduje g. Franc Batjel potek svojega življenja in iz nje posnemamo tudi naše podake:

France Batjel se je rodil 27. marca 1885 v Vipavi, kjer je bil njegov oče mizar. Imel je hišico in majhen gruntek. V mladosti sta se mnogo igrala s sosedovim Vindišarjevim Franceljnom, sedanjim dr. F. Vindišarjem, ki ju veže torej že iz mladih let prijateljstvo.

S 14 letom se je Batjel šel v Ljubljano učit pilarstva, toda tam ga ni zdržalo, zakaj njegovo hrepenenje je bila mehanika. In res je dobil v Gradcu, kamor je šel na lastno pest, v tovarni »Puch« dobrega mojstra, ki je marljivega dečka podpiral, dokler se ni izučil mehanike. Spotoma je napravil France tudi majhen skok v Egipet, nato pa zopet v Gradec, kjer je delal pri »Puchu«. Kot mlad pomočnik je po stari navadi mnogo prepotoval, tako vso Kranjsko in Štajersko, nato se je osamosvojil, vendar ne za dolgo. Izselil se je v Ameriko, kjer je delal največ v Clevelandu, pa tudi v drugih mestih. Ko si je nekaj prihranil, se je vrnil v domovino, nato pa je osnoval v Gorici cvetočo delavnico koles in drugih podobnih izdelkov. Z marljivim delom je svoje podjetje zelo dvignil. Hud udarec je Batjelu prizadela vojna, ki mu je uničila mnogo premoženja. Med vojno je kot vojak služboval le kratek čas, ker je bil kot trajno nesposoben oproščen. Tudi med vojno ni usahnila marljiva podjetnost ter se je bavil s kupčijo v obstreljevani Gorici. Sam na svoje oči je videl vse vojne grozote in v njegovem življenjepisu je posvečenega vojnim spominom mnogo prostora. Obširno poroča tudi, kako je bilo ob koncu vojne in kako so prišli Italijani v Gorico. Vso vojno je bil naš poročevalec iz Gorice. Ker mu ni kazalo ostati v Gorici, se je po vojni Batjel odločil ,da se za trajno preseli v Ljubljano, kjer je osnoval veliko delavnico koles, ročnih ročnih vozičkov in podobnih izdelkov, ki se vozičkov in podobnih izdelkov, ki se še vedno bolj razvija. Samo do sedaj je izučil 78 učencev.

Znano je tudi Batjelovo delo na organizacijskem polju. Že v Gorici se je udeleževal ževahno vsega slovenskega javnega življenja, sam pa je marljivo organiziral goriške slovenske kolesarje. V Ljubljani je bil 10 let načelnik Združenja kovinskih strok, je odbornik Združenih obrtniških organizacij, odbornik obrtniškega društva, bil je ustanovni in prvi predsednik SK Primorja, je ustanovnik in predsednik kolesarskega društva »Sava«, predseduje Zvezi kolesarskih društev ter je bil soustanovitelj društva »Soče« in moto-kluba Ljubljane. Živi v srečnem zakonu z go. Marijo, ki mu je poklonila več otrok. Pripominjamo, da je že nad 40 let prijatelj našega lista, v katerem stalno inserira.

K 60 letnici so mu čestitale razne ugledne osebnosti in organizacije, kakor ban dr. Puc, dr. Windischer, dr. Josip Pretnar, razni občinski svetniki, Zbornica za TOI, navedena društva in sportni klubi ter številni prijatelji. Vsem čestitkam se priključujemo še mi in kličemo g. Batjelu: »Še na mnoga srečna leta!«

Kmetje za svoj obstoj

Važno zborovanje kmetov v Mariboru

Maribor, 25. marca 1935

Toliko govorimo in pišemo o slabih časih in o gospodarski krizi, da vsega skupaj ne vzamemo že nič več dosti resno in mislimo, da je to pač potreba časa. Medtem pa v resnici prodira kriza vedno globlje in globlje ravno tam, kjer je vir vsega našega obstoja. Naše kmetijstvo je na robu propasti. To so sicer ugotovili že vsi merodajni in nemerodajni krogi, ugotovili so to in ugotavljajo že nekaj let naši ministri za kmetijstvo, naši kmetijski oddelki, toda do sedaj mnogo preko teh ugotovitev nismo prišli. Zato tudi ni nič čudnega, če so prišli končno kmetje do prepričanja, da pomoč ne bo prišla od nikoder, da more in mora priti ta pomoč samo iz njih samih. Prišli so do prepričanja, da jim more pomagati samo skupnost in trdna enota stanovska zavest. Mi samo želimo, da bi si kmetje ne pustili vzeti te zavesti od nikogar. Samo na ta način bo mogoče, da bodo mogli v kratkem zborovati tudi organizirani kmetje, kakor smejo danes zborovati trgovci, obrtniki in delavci. V tej zavesti skupnosti je nastala tudi misel organizirati v Mariboru veliko kmetsko zborovanje, ki naj zbere zastopnike kmetskega stanu od Prekmurja, Prlekije, Slovenskih goric, Dravskega polja, pa še naprej s Pohorja in Dravske doline tja do koroških gora.

V nedeljo dopoldne so napolnili kmetje unionsko dvorano v Mariboru. Prišli so na to kmetsko zborovanje tudi zastopniki oblasti iz Maribora in iz Ljubljane. Slišali so tu želje in potrebe, pa tudi velike težave kmeta. Naj bi pokazali, da vpoštevajo te želje, da razumejo potrebe kmeta.

Zborovanje so sklicale sadjarske in kmetijske podružnice mariborskega okoliša. Otvoril je zborovanje dr. Kovačič, posestnik iz Košakov, ki je v uvodnih besedah povdarjal, da so se sestali kmetje samo zato, da razpravljajo o svojih težavah, da zahtevajo svojih pravic, da pa ne bo prišel na svoj račun nihče, ki bi hotel kovati iz tega zborovanja politični kapital.

Ker je okolica Maribora navezana v veliki meri na dohodke iz prodaje vina, je govoril kot prvi vinogradnik Verlič. Poudarjal je, da konkurira v zadnjem času domačemu vinu manjvredno vino iz Banata, ki se, rezano z našim vinom, prodaja deloma celo kot štajersko vino. Zahteval je za domače vino večje zaščite, pa tudi večjo kontrolo pri uvozu južnih vin v naše kraje. Saj mora naše vinogradništvo propasti, ako se ne prepreči poplava vina z juga. Nikdar ne more naš vinogradnik pridelovati vina za tako ceno, kakor vinogradnik z juga, zato pa je potrebno da oblasti na primeren način zavarujejo obstoj vinogradništva pri nas.

Druga opora našega kmeta je živinoreja. To se pravi, bila je opora, ker danes kmet ne dobi za svojo živino niti toliko, koliznašajo stroški vzreje. Razni prekupčevalci dovažajo na naše trge meso in mesne izdelke ter jih prodajajo po takih cenah, ki so naravnost sramota, pa tudi propast kmeta. Slikovito je pokazal v svojem govoru posestnik od Sv. Jakoba v Slov. goricah, Roškar, da to pač ni več cena, če mora kmet prodati tele za Din 60.—. Govoril je proti maksimiranju cen za meso in zaklano živino, nasprotno naj se določijo minimalne cene za živo in zaklano živino ter za meso. Zlasti naj bi se pri sklepanju trgovske pogodbe z Italijo vpoštevale potrebe naših živinorejcev. Povdarjal je, da je naša industrija preveč zaščitena na škodo kmetijstva. Če pa že mora biti naša industrija zaščitena, naj vpliva država na zvišanje plač industrijskemu delavstvu, ki bo nato v večji meri in po višjih cenah moglo konsumirati kmetijske proizvode. Trgovino z inozemstvom naj prevzamejo v čim večji meri zadruge. Te zadruge pa morajo nastati iz potrebe in želje ljudstva, ne pa iz kake ambicijoznosti posameznikov ali kakih drugih namenov cele skupine.

Znani sadjar iz Sv. Petra pri Mariboru, Miha Kovačič, je v svojem govoru predočil velikansko izgubo, ki jo je utrpelo naše sadjarstvo v lanski izvozni sezoni. Da se kaj takega ne bo več zgodilo, naj se reorganizira delovanje Prizada, stavijo naj se pa sadni trgovini na razpolago tudi zadostna kreditna sredstva. Znižajo naj se železniški tarifi za sveže sadje. Odpravi naj se določba v trgovski pogodbi z Nemčijo, da se morajo izvažati naša jabolka samo v zabojih. Tudi sadna trgovina naj se reorganizira čim bolj na zadružni podlagi. Pri vseh trgovskih pogajanjih naj imajo odločilno besedo tudi zastopniki producentov. V lovski zakon naj se vnese določba, da se v okoliših, kjer je sadjarstvo posebno razvito, proglasi zajec za sadnega škodljivca. Zato naj bi smel v teh okoliših zajca pobijati vsakdo kot škodljivca kmetijskih kultur.

Potrebe Dravske doline in Pohorja je objasnil posestnik Urbas. Kriza teh krajev je z ozirom na nizke cene lesa naravnost nepopisna. K izboljšanju bi mogla mnogo pripomoči država s tem ,da bi se znižale postavke za prevoz lesa vsaj za 40%. Saj znaša danes voznina večkrat toliko, kakor je vrednost lesa samega. Saj je danes voznina za les celo večja, kakor pa je bila leta 1931 in vendar so bile cene lesa leta 1931 za 15% višje, kakor pa so danes. Tudi je nevzdržno stanje, da je danes železnica s svojimi tarifami za 150% dražja kakor pa splavarji.

Po govorih, ki so bili vsi res stvarni, se je razvila debata, ki je pokazala, da se vsi zborovalci zavedajo resnosti položaja. Pokazali so voljo za skupno delo. Iz vsega je bilo razvidno, da je nuno potrebna organizacija, ki bi mogla zastopati kmeta kot stan in ki bi mogla organizirati prodajo kmetijskih proizvodov. Sicer je bil večkrat stavljen predlog, da naj bi prevzela kmetijska družba vse te naloge, ki jih je nekoč že imela. V zadnjih letih pa je izgubila ta nekdaj tako važna in skoraj edina organizacija kmeta mnogo s tem, da se je njen ustroj spremenil. S tem je prenehala biti ta važna ustanova zastopnica vseh delov kmetskega stanu.

Prepričani smo, da bo to zborovanje prineslo mnogo uspehov in da ne bo spet ostalo samo pri zahtevah na eni strani in pri obljubah na drugi strani. V vse kmetske sloje pa naj vlije to zborovanje zavest, da bo kmet dosegel pozitivne uspehe samo v skupni stanovski organizaciji. Naj se pri tem ne zanaša ne na obljube z desne, pa tudi ne z leve, rešitev je samo v njem samem. In če je doseglo ter prineslo zborovanje to trdno zavest, je bilo že upravičeno, ker je mnogo doprineslo k izboljšanju nevzdržnih gospodarskih razmer našega kmetijstva.

Izdaten, krepilen in redilen zajtrk, ki je hitro gotov, je kakao. Pri družinah delovnih ljudi in pri družinah z dorastajočimi otroci je posebno priljubljen **Mirim kakao,** ki je posebno tečen in slasten. Zavoj **Mirim kakava,** za 4 osebe velja samo Din 1'—.

Iz domače politike

Topalovičev shod razbit. V nedeljo je socialistična stranka sklicala volivni shod v dvorani »Eden« v Splitu. Na shod je prišlo kakih 1000 ljudi, med njimi je bila večina Topalovičevih nasprotnikov. V začetku je dr. Topalović mirno govoril, a kmalu so pričeli padati medklici. Govornika so končno prekinili. Po kratkem odmoru je zopet lahko govoril, toda med tem časom je nastal v dvorani tak hrup, da je moral predsednik Hartl zaključiti zborovanje.

Kandidature ministrov. Minister dr. **Jakovič** je bil izbran za kandidata v Skoplju. — Notranji minister **g. Velja Popovič** je v nedeljo govoril v Čupriji. Dejal je, da je prišel, da zbere okoli sebe vse, ne glede na njihovo vero in pleme, pod nacionalno zastavo. Pripomnil je, da bo vlada izvedla **dekoncetracijo uprave,** ker je potrebna široka samouprava. — V Sarajevu so na volivnem shodu ponudili kandidaturo notranjemu ministru gosp. Popoviču.

Trbovlje

Častni člani. Dodatno k poročilu o občnem zboru bojevniške skupine v Trbovljah bi še dodali, da sta bila člana predsedstva osrednjega odbora gg. **Vidmar Stane** in **Florjančič** soglasno izvoljena za častna člana trboveljske skupine. To dejstvo je zanimivo z ozirom na nastopanje osrednjega odbora.

Pretirano praznovanje. Samo 12 delovnih dni, oz. za nekatere 13, je v marcu pri rudniku. Če bo šlo na ta način naprej, se bo delo pri rudniku sploh ustavilo in nehalo. Od česa naj ljudje živijo? V Belgradu se tačas vršijo pogajanja za oddajo premoga železnicam. Za časa takih pogajanj je vedno čezmerno praznovanje. Nujno je, da se ta igra čimprej konča.

Delovno občestvo učiteljic gospodinjskih nadaljevalnih šol

Celje, 25. marca.

Preteklo soboto dopoldne in popoldne je zborovalo na meščanski šoli v Celju delovno občestvo učiteljic gospodinjskih nadaljevalnih šol. Navzočih je bilo 70 učiteljic.

Po otvoritvi je govoril **inž. Zidanšek** o najpotrebnejših akcijah za izboljšanje našega kmetijstva. Govornik je povdarjal pred vsem to, kar zadeva gospodinjo in čemur naj nadaljevalne šole posvečajo posebno pozornost.

Šolski svetnik **Krošl** je razpravljal o razvoju gospodinjsko-nadaljevalnega šolstva. Vseh takih šol je v dravski banovini 124, letos jih dela 61, nanovo ustanovljenih je 21, učenk imajo vse šole 861.

O namenu gospodinjsko-nadaljevalnih šol in dosedanji praksi je govorila **Marija Pleško**, učiteljica na Vrhniki. V svojem referatu je pokazala na nekatere pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri pouku ter kako jih odpraviti: predvsem z dobro pripravo in pravilno razdelitvijo šolskega dela.

O vprašanju sistematične nadalnje izobrazbe voditeljic gospodinjsko-nadaljevalnih šol je govorila **Klun Neža,** učiteljica v Dolenji vasi. Na podlagi praktičnega dela je pokazala celo vrsto vprašanj, ki so potrebna razjasnitve.

Tajnica Grum-Škuljeva je poročala o delu odbora. Izdale se bodo tri brošure in je prva »Prehrana — Kuhinja« že izšla, druga je pripravljena za tisk, tretja pride na vrsto v jeseni. Nadalje je poročala o dvodnevnih okrajnih kmetijskih tečajih za učiteljstvo nadaljevalnih šol, ki naj bi predvsem poglobili strokovno znanje z ozirom na potrebe v okraju, oziroma šolskem okolišu.

Blagajničarka delovnega občestva, Plavšak Marta, je podala blagajniško poročilo ter pozvala č[illegible]nice na naročitev brošur, na kar so bili sprejeti nekateri samostojni predlogi.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednica Mešičekova, podpredsednica Pleškova, tajnica Grum-Škuljeva, blagajničarka Plavšakova; odbornice: Nendl, Pečnik, Jankovič, Hlebec, Klun in Pavec.

Namen gospodinjsko-nadaljevalnih šol je zdrava sodobna kmetska kultura, praktična vzgoja kmetske gospodinje, ljubezen in zvestoba do države. Ta namen skušajo gospodinjsko-nadaljevalne šole doseči v sodelovanju z vsemi organizacijami, ki streme za tem ciljem.

Spomeniki
lepi, moderni po nizki ceni pri tvrdki
FRANJO KUNOVAR
Sv. Križ — Ljubljana
Zahtevajte album. Telef. 27-87

Ludovik Puš:

Naš stric

Naš stric je bil velik mož. Ne po družabnem položaju in ne po posvetnih časteh, tudi ne zgolj po svojem stasu; velik je bil po svoji moški volji, kremenitem značaju in globoki vernosti.

Dva razreda ljudske šole je dovršil, nato je bil pa namenjen za mizarja. Ko je pa prišel od vojakov, kjer je nekoliko pogledal v svet, je začutil, da vendar ne more ostati mizar. Takrat so pričeli graditi dolenjsko železnico. Javil se je za delavca. Kmalu so pa spoznali, da človek s takšno naravno inteligenco in tako bistrim razumom ni za kramp in lopato. Pa se je začela njegova pot navzgor. Sprejeli so ga k železnici, kjer je z nedopovedljivo pridnostjo in pogumom premagal nešteto težav ter samo s svojimi zmožnostmi in s svojo vestnostjo vztrajno napredoval. In tako se je dogodilo, da je mož z dvema razredoma ljudske šole prišel na položaj namestnika šefa progovne sekcije. Po njegovi upokojitvi je to mesto zasedel uradnik z visokošolsko izobrazbo.

Hodili smo k njemu nečaki in nečakinje in ga pri vsem spoštovanju in občudovanju radi imeli. Šolali smo se, naše obzorje je od leta do leta rastlo, on pa je bil s svojima dvema razredoma ljudske šole vedno z nami. Odrastli smo in se razšli, v njegovi hiši pa nam je ostal kos naše mladosti, svetal in lep, a naš stric je v teh spominih stal kakor svetilnik moške volje in čistega značaja.

Sedaj je umrl.

Pravijo, da se človeška veličina pokaže najbolj jasno v najhujši stiski. Zato ni treba naštevati, kako je bil naš stric v svojem življenju ko zlata ura, kako je opravljal vestno svojo službo, kako je vedno pokonci stal — tudi takrat, ko je bilo nevarno —, kako ga ni mogla odmakniti od njegovega prepričanja niti za las prav nobena sila; to so dandanes sicer redke lastnosti, vendar so še med nami, ki jih imajo. Kako je pa naš stric umiral, to je vredno povedati.

Umiral je prav za prav tri mesece. Skoraj vse življenje je bolehal na želodcu; da se ni do pičice natanko držal zdravniških predpisov, bi bil še mlad umrl. Tako je pa vendar v svoji natančnosti dočakal starost. Končno mu je želodec popolnoma odpovedal. V nepopisnih bolečinah je počasi od lakote umiral...

»K meni hodijo znanci,« mi je pripovedoval na smrtni postelji, »in me tolažijo, da še ne bom umrl. Kakor da bi bila to kakšna tolažba človeku, ki sam dobro ve, kako je z njim! Dobro vem, da je konec, samo hudo je vdano prenašati bolečine.«

Telo je bilo že tri mesece mrlič. Tako je bilo ubogo in povsod je gledala iz njega smrt, le oči, ki je iz njih sijala močna duša, so bile čiste in vedre.

»Ni me treba tolažiti, saj tolažbe ne potrebujem. Pripravljen sem, kolikor je v človeških močeh, na korak v večnost.« Pa so ga bolečine napadle in je skrivoma vzdihnil. Pogled se mu je ustavil na križu poleg postelje: »Kaj je moje trpljenje v primeri z Njegovim...«

In se je junaško nasmehnil in povprašal, kaj je kaj novega. Pogovarjala sva se vsakdanje reči, kakor da bi nič ne bilo. Za vse se je zanimal, posebno pa so se mu oči nasmehnile, ko je prišel pomenek na njegove ljube čebelice.

Ko sem ga nazadnje obiskal, je bil že na koncu. Silno težko je govoril, vsaka beseda mu je povzročila velike bolečine. Oči pa še zmeraj vedre in čiste!

»Nekaj bi ti rad dal za spomin,« je komaj slišno povedal. »Saj veš, da se ne bova nikoli več videla na tem svetu.« Povedali so, da že več ko mesec dni ni zavžil ničesar drugega kot čisto vodo in kakšno kapljico mleka. »Da ne boš pozabil name, ko me več ne bo.«

Besede so mu povzročale smrtne muke, vendar je še vse povedal, kar je mislil, da mora, preden sploh ne bo več mogel. Na vprašanje, ali ga zelo boli, je prikimal in se nasmehnil. Oči so pa poiskale križ. Zdelo se je, da od tamkaj lije vsa neizmerna moč v njegovo voljo.

»Da se me boš kdaj spomnil!« — Ničesar ni treba za spomin, stric, prav ničesar! Saj je vsa moja mladost en sam spomin nate in vse, kar je iz mladostnih sanj zrastlo, ima korenine v Tvoji dobroti. Samo to prosi ljubega Boga, kjer po prestanem trpljenju gledaš Njegovo obličje, da Ti bomo vsi, ki si nam bil »naš stric«, podobni v življenju, pa tudi podobni ob smrtni uri.

Pomlad

Dne 21. marca ob 14. uri in 20 minut je prestopilo solnce iz znamenja dvojčkov v znamenje ovna. V koledarju stoji zapisano: začetek pomladi s pripombo, da sta dne 21. marca noč in dan enako dolga. Tako je do pike končan zimski čas. Odslej bo dan zmeraj daljši, noč pa krajša. Če n. pr. 21. marca vzhaja solnce ob 6 in 16 minut in zahaja ob 18 in 27 minut, tedaj izide solnce 31. marca že ob 5.55 in zaide šele ob 18.53. Dan se torej še v marcu podaljša za 37 minut.

Letos se je v Ljubljani že nekaj dni prej oglasila pomlad in že prej poslala svoje znanilce. Naš slavni Tivoli je že teden dni poln bujnosti in krasote. Še preden je zapadel zadnji sneg, so zvončki in kronice pozvanjale k pomladi. Na njih mestu se je razbohotil podlesek, da je ko bogata, pisana preproga. V mnogoterih barvah, belih in rumenih, modrih in lisastih; v brezštevilnih odtenkih, zdaj svetlejših, zdaj temnejših dvigajo njegovi cvetovi svoje blesteče se glavice prav veselo in sveže v nebo. Skoraj bodo stopile na njih mesto tako lepo dehteče vijolice in narcise na dolgih peclji.

Za Tivolijem se je Rožnik odel s pomladno preprogo, drevje in grmičje, zlasti kostanji, breze, španski bezeg in marelice imajo že prve popke. Na Gradu, po Golovcu občutiš pomlad z veselimi izprehajalci, zlasti mladina ne strpi več v sobah, zatohli šolski prostori so ji tesnejši okovi ko kdajkoli med letom. Po vseh tratah je polno otrok, vse igre so spet oživele, radostno vzklikanje polni ozračje. Že zarana zjutraj in v mraku, baš ko se pripravlja solnce, da potegne svoje poslednje odseve žarkov za seboj, se oglašajo kosi. »Priroda je spala in zopet je vstala in prišla je zala, preljuba pomlad...«

Prav srečno se je začela doba pomladi leta 1935. Že nekaj dni je vreme tako vedro, jasno in toplo, zdi se, ko včasih poleti. Kako vse drugačna je bila pomlad leta 1933! Pojavila se je z mrkim mrazom, da smo imeli skoraj vsak dan 2 do 6 stopinj pod ničlo, a v severnejših, goratih krajih je bilo mraza tudi do 10 stopinj pod ničlo, da vrh hribov celo 21 stopinj! — Tudi snega je bilo ponekod do 12 centimetrov, da tudi do 32 cm na debelo.

Seveda se tudi letos nikar preveč ne zanašajmo na lepoto vremena. Že 2 dni so jutra mrzlejša in vremenski preroki napovedujejo spremembo. »Luna dol, vreme dol.« Kako nas je presenetilo leto 1919! Tedaj se je pojavila zima šele koncem marca in v aprilu; leta 1924 je bilo še aprila meseca sneženo, leta 1907 je bil mrzel celo maj in leta 1867 je še konec maja mahal z repom!

Prve pomladanske dni imamo lepi praznik Marijinega Oznanjenja. Bliža se sredpostna nedelja, kar koj bo tiha, bo cvetna nedelja; v ozračju diši po velikem tednu.

O marcu nam govorijo stari vremenski preroki: Če sušec vabi ovčice na paše zelene, jih mali traven spet v hleve sežene. — In: Če sušec grmi, lakota beži. — Če v sušcu more kmet orati, bo v malem travnu moral počivati. — Kar sušca zeleni, se rado posuši.

Pa upajmo vse najboljše!

Novi mostovi in brvi v Ljubljani

Ljubljana, 25. marca.

V zadnjih sedmih letih je bilo v Ljubljani izvršenih 17 večjih in manjših mostov. Kljub temu pa se kaže potreba še po novih mostovih. Mestni gradbeni urad je že izdelal pregled in načrte najbolj potrebnih mostnih del, ki bodo najbrž kmalu, gotovo pa v dolgednem času uresničena.

V prvi vrsti pride v poštev Karlovški most čez Gruberjev prekop, ki ga bo treba razširiti. Upanje je, da bo do te prepotrebne razširitve prišlo še letos.

Zelo potreben bi bil prehod čez Gruberjev prekop v Streliški ulici. Prehod za pešce po obstoječem mostu zatvornice iz Streliške ulice je že odobren in se bo v kratkem izvršil. Dalje bo treba obnoviti most čez Ižco na Ižanski cesti. Prebivalci Trnovega se zelo potegujejo za napravo brvi v Švabičevi ulici, vendar ni verjetno, da pride kaj kmalu do te brvi. Enako so napravljeni načrti za napravo brvi pri Gerberju, za napravo brvi pri Gestrinovi ulici med zmajskim in šentpeterskim mostom, za napravo brvi v Živinozdravski ulici, za napravo mostu na Kamničanovem stradonu, za napravo mostu čez Mali graben za zvezo Ižanske ceste s trnovskim okrajem. Nadaljna potreba bo naprava mostu čez Gruberjev prekop za zvezo Ižanske ceste s Prulami. Zelo potrebna bi bila naprava mostu čez Ljubljanico ob izlivu Iške za zvezo Črne vasi z Rakovo jelšo. Končno obstojajo še razne varijante za premostitev Ljubljanice na Vodnikovem trgu, kar bi prišlo v poštev za razširitev živilskega trga.

Za večino teh predlaganih mostov in brvi je podana resnična potreba, toda vprašanje ni v potrebi, temveč v finančni moči občine, ki dovoljuje le postopno izvedbo vseh teh načrtov.

Kašelj in hripavost

ublažijo Mr. Bahovčevi »Smreka« bonboni sestavljeni iz smrekovega ekstrakta in mentola. Radi tega zrahljajo katar, olajšajo izločanje sluzi ter desinficirajo usta in grlo.

„Smreka" bonboni

v lekarnah in drogerijah zavitek Din 3·— in 5·—.

Apoteka
Mr. L. Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg 12.

Mr. Bahovec

⊙ **Dobrovoljci!** Umrl je vojni dobrovoljec Vinko Krže. Pogreb pokojnega se vrši danes ob poltreh iz splošne bolnišnice. Prosimo tovariše, da se polnoštevilno udeleže pogreba. Odbor.

⊙ **Zahteve prevoznikov.** V nedeljo ob 9 dopoldne je imela pri »Levu« občni zbor zadruga prevoznikov za Ljubljano. Občnega zbora so se udeležili tudi trije mariborski delegati. Občni zbor je vodil predsednik Taškar, tajniško in blagajniško poročilo pa je podal tajnik Semenič. Zborovalci so obravnavali razna važna vprašanja, tako vprašnje oddaje mestnih voženj. Prevozniki predvsem trdijo, da je mestna priprega pasivna, ker preveč stane mestno občino ter bi prišlo ceneje, ako bi mestna občina oddajala svoje vožnje zasebnim prevoznikom. Ljubljanski prevozniki so tudi proti temu, da bi mestna občina oddajala svoje vožnje okoliškim kmetom, ki so za malenkost cenejši od ljubljanskih prevoznikov, toda prevozniki plačujejo davke v Ljubljani in zahtevajo zato, da jih mestna občina upošteva. V imenu avtoprevoznikov je govoril g. Guštin, ki je omenjal borbe avtoprevoznikov z železniško upravo. Ta je namreč izposlovala naredbo, ki avtoprevoznikom močno škoduje. Odboru je bil soglasno podeljen absolutorij. Volitev letos ni bilo in ostane še stari odbor.

⊙ **Mirni prazniki.** Nedeljo in ponedeljek je Ljubljana praznovala v najlepšem miru. V ponedeljek javni uradi niso poslovali in tudi obrati so bili po večini zaprti ves dan. Izredno velika množica Ljubljančanov in okoličanov je poromala včeraj na Rakovnik. Že v nedeljo, ko je vreme malo ponagajalo, je bila Šmarna gora polna obiskovalcev, še bolj pa včeraj, ko je sijalo solnce. Zanimivo je, da kljub dvojnemu prazniku ne beleži kriminalna kronika nobenega pomembnega dogodka. Enako ni bilo do včeraj popoldne v bolnišnico nobenega novega ponesrečenca ali poškodovanca, le neko dekle je po pomoti pilo neko kislino, pa so ji že rešili življenje.

Ljubljana se posti

Kdor tega ne verjame, naj gre pogledat na ljubljanski trg. Pa ni treba iti tja ravno na petek — tudi ob ponedeljkih ali četrtkih ni nič boljše: samo motovilec, regrat, zelje, repa in nekaj solate, na drugi strani pa mleko, sir in podobni fabrikati iz mleka. Mesarji prodajajo sicer meso, pa sami ne vedo, komu, zato rajši slone ob stebrih svoiih lop in stojnic in kade cigarete. Tudi jaje je nekaj na prodaj, pa hude sile tudi na jajčnem trgu ni — jajca so za ljubljanski želodec »prevratna« jed, za take prevrate pa Ljubljančan ni bil nikoli navdušen.

Ljubljančani se torej postijo, ampak ne zaradi posta, ne, ne! Tudi zaradi pomanjkanja denarja ne — ne, ne! Ljubljančani se postijo zaradi zdravja, samo zaradi zdravja. Ženske pa zaradi »vitke linije«, ki ji moka in krompir in meso silno škodujejo, motovilec in regrat jo pa neverjetno pospešujeta. Sicer se da pa moka izvrstno mešati z gipsom ali pa s kredo, kar za želodec ni dobro, motovilca pa moke ne mara. Najbolj vitko linijo pa dobi, kdor se tudi motovilcu in regratu odpove.

Ljubljana pa ne skrbi samo za svoje telesno zdravje in ne čisti samo svoje od zimskih dobrot zgoščene krvi s spomladanskim zelenjadnim zdravljenjem, ampak se posti tudi duševno. Različnih kulturnih ali duševnih pečenk je Ljubljana že tako sita, da sploh ne prenese nič drugega več kakor kakšno nemško filmsko špinačo brez prave zabele; dovoljen je za začimbo samo še kakšen nemški uniformiran margarin. Tudi v gledališki duševni restavraciji odklanjajo Ljubljančani vsako sočno hrano in se zadovoljujejo samo s kakšno jesihasto čebulo; največkrat pa bi radi uživali madjarsko papriko, ki je pa na gledališkem listu bolj poredko zapisana. Tudi književne zelenjave nam ne primanjkuje, tako da postaja tudi duševna ljubljanska linija vedno bolj vitka, da ne rečemo suha in mršava...

Zato pa lahko rečemo, da se nobeno mesto ne posti tako kakor se Ljubljana!

*

Počitniški tečaj „Pedagoške centrale v Mariboru"

»Pedagoška centrala v Mariboru« priredi v dnevih od 11. do 25. avgusta t. l. svoj 11. počitniški pedagoški tečaj v Mariboru. Program tečaja bo v glavnem sledeč:

1. Osnove teoretske pedagogike. 2. Kritičen pretres jugoslovanskega pedagoškega slovstva, izišlega po osvobojenju. 3. Psihologija šolskega novinca. 4. Novejše metode elementarnega čitalnega in pisalnega pouka. 5. Domoznanski pouk o sodobni nar. šoli. 6. Teorija in praksa strnjenega pouka. 7. Izbrana poglavja iz posebne didaktike slov. jezikovnega pouka. 8. Izbrana poglavja iz zgodovinskega pouka. 9. Izbrana poglavja iz posebne didaktike risalnega pouka. 10. Zmisel, namen in možnosti rokotvornega pouka.

Metodična predavanja bodo po možnosti spojena s praktičnimi nastopi

PC je preskrbela hrano in stanovanje deloma v Dijaškem, deloma v Učiteljskem domu za dnevno ceno 20 ev. 25 Din. Vpisnina znaša 40 Din, od katerih naj se vpošlje 20 Din s prijavo, ostalih 20 Din je plačati ob začetku tečaja.

Reflektanti naj se prijavijo najkasneje do 15. jun. t. l. Prijave sprejema tajnica Josipina Mlačnikova, Vrtna ulica 23.

Odbor pričakuje, da se bo temu razpisu tudi letos odzvalo veliko število učiteljstva iz vseh krajev Slovenije.

Tržič

Izreden užitek nam je nudil letošnji pevski večer cerkvenega zbora na praznik sv. Jožefa. Na sporedu je bilo 18 pesmi, ki so vse pričale o zmožnostih zbora in njegovega pevovodje. Saj smo zadnja leta že kar vajeni, da na Jožefovo zvečer gremo v dvorano poslušat naše cerkvene pevce, ki pridno gojijo tudi posvetno pesem, a tako srečno izbranega in popolno dovršenega sporeda doslej v resnici še nismo doživeli. Navdušenje številnih poslušalcev je raslo od pesmi do pesmi in mnoge so morale biti ponovljene. Zboru smo hvaležni za lepi večer, ki so ga pač pripravili pevci in pevke z mnogimi žrtvami, saj je splošno znano, da naš g. organist ni površen in noče z zborom nikdar nastopiti, če ni po številnih vajah popolnoma izvežban. To edino pravilno naziranje prinaša številnemu zboru vedni napredek in takile nastopi naj bodo pevovodji in zboru pobuda za nadaljnje vztrajno delo. Upamo, da zbor ne izpusti letos cerkvenega koncerta, ki smo ga že kar vajeni na zadnjo nedeljo v aprilu v cerkvi. Čeprav mora posvetiti skrb petju ob evharističnem kongresu, naj običajnih svojih dovršenih nastopov doma ne opušča!

Mariborske vesti:

Izpremembe pri gasilski četi

Maribor, 25. maja.

Ogromno pozornost in splošno ogorčenje je izzvala med mariborskim meščanstvom naša vest o postopanju gasilske župe Maribor-levi breg z mariborskimi gasilci. Saj je gasilska četa ena redkih mariborskih organizacij, ki uživa vsesplošno zaupanje in vseobčo podporo od strani meščanstva brez razlike narodnosti in prepričanja. To zaupanje in podporo je pridobila samo s svojim poštenim in požrtvovalnim delom, pri katerem ni poznala razlike ne na desno ne na levo. In je prav verjetno, da je bilo prav nevtralnost mariborskih gasilcev, ki jo je dosedanje vodstvo v splošnem interesu skušalo ohraniti, trn v peti nekaterim gospodom pri gasilski župi. Dokaze nam nudijo številna podeželska gasilska društva iz področja župe Maribor-levi breg, ki so morala celo po večkrat v enem letu menjavati svoje poveljnike in odbornike

Mariborski gasilci so si zaenkrat nanovo uredili svoje notranje razmere. Ker so morali po nalogu župnega vodstva odstopiti poveljnik Anton Benedičič, podpoveljnik Franjo Kramberger, oddelni vodja Čerče Ivan in Gustav Krklec, orodjar Gustinčič in njegov namestnik Čerče Franc, tajnik Jovčič, načelnik reševalne postaje dr. Waukmüller in član nadzornega odbora Robinšek Anton, je ostali odbor kooptiral v vodstvo nove moči. Novi poveljnik je Ratej Franc, podpoveljnik Čerče Ivan, oddelni vodja Herzmansky Vili in Krajnc Ferdo, orodjar Köberl Alojz, namestnik Wiegelle Boštjan, tajnik Anton Zupanek, načelnik reševalne postaje dr. Milko Bedjanič in član nadzornega odbora Horvat Franc. V interesu splošnega dobrobita in v izogib sporov, ki bi znali postati za obstoj gasilske čete usodni, so se člani dosedanjega vodstva umaknili ter s tem pokazali pravo gasilsko disciplinarost. Popolnoma pravilno pa je, če zahtevajo objasnitev vzrokov, zakaj so jih odstavili in če niso vzroki tehtni, popolno zadoščenje.

V tej zahtevi jih bodo gotovo solidarno podpirali vsi njihovi gasilski tovariši in vsa mariborska javnost, ki pač ne bo mogla mirno trpeti in gledati, da se nekaj gospodov iz vodstva župe, ki nimajo za te svoje funkcije prav nobene legitimacije kot delavci na področju gasilstva, tako rekoč igra z interesi vsega mesta ter spravlja v nevarnost organizacijo, kateri so poverjene v obrambo ogromne gospodarske in kulturne vrednote Maribora. Nastopiti pa mora tudi gasilska zajednica v Ljubljani ter napraviti končno red, toda red v smeri zahtev mariborskega meščanstva, ne pa po željah nekaterih užaljenih gospodov.

□ **Koncert »Grafike«.** Mariborski tiskarji imajo svoj pevski zbor »Grafiko«, ki je pod vodstvom prof. Ubalda Vrabca zadnje čase lepo napredovala. V javnosti se bo »Grafika« predstavila v soboto, dne 6. aprila s samostojnim koncertom v kazinski dvorani.

□ **Časten nastop mariborskih umetnic.** Svetovnoznani trio Brandl iz Maribora je nastopil z Dvorakovo skladbo. V torek, dne 2. aprila priredijo umetnice v mariborskem gledališču koncertni večer.

□ **Žetev smrti.** V Studenški ul. 4 je umrla v st. rosti 75 let vdova po železničarju, Jožefa Caglič. V Mlinski ulici je ugrabila smrt 76-letno zasebnico Uršulo Dereani. V bolnišnici je umrla stara jedva 25 let Gabriela Mikavič. Na Pobrežju v Aleksandrovi 4, je ločakala smrt 89-letna Marija Lešnik. Naj počivajo v miru.

□ **Tečaj za občinske delovodje** se vrši pri tukajšnjem vojnem okrožju. Tečaj traja 10 dni ter se bodo v njem delovodje izvežbali v vodstvu poslov, ki po novem preidejo od sreskih referentov na občine.

□ **Banačana bodo bojkotirali.** Značilen sklep so napravili na nedeljskem zborovanju kmetje iz mariborske okolice. V gostilno, ki toči banačana in dalmatinca, ne bodo več zahajali. Za mariborske gostilničarje gotovo resen opomin, ki bo nekaj zalegel.

□ **Izgubila se je** v Mariboru uradnica iz Gor. Radgone gdč. Baumgartnerjeva. Prišla je v Maribor, kjer je sedaj zmanjkala za njo vsaka sled. Slučaj je vzbudil veliko pozornost.

□ **Nevarnosti reševanja.** V Ivankovcih je izbruhnil požar na hlevu posestnika Janeza Trpljana. Ogenj je zajel tudi gospodarsko shrambo in drvarnico ter vse uničil do tal. V hlevu je zgorela krava, ki je niso mogli več rešiti. Pri reševalnem delu sta dobila posestnik Trpljan in njegova žena nevarne opekline. Stvarne škode je povzročil požar 10.000 Din.

□ **Niti največji revež ni varen pred tatovi.** Žrtev prebrisanega sleparja in tatu je postal Vincenc Ferk s svojo družino, ki je gotovo največji revež Maribora in okolice, saj mu služi za zavetje samo kup listja v Betnavskem gozdu. Dobri ljudje so prinesli Ferku obleke, katero mu je sedaj ukradel neki prihajač, ki je hodil po Mariboru tudi okoli ljudi ter nabiral za Ferka milodare. Zbral je na ta način okrog 500 Din, s katerimi je popihal.

□ **Drog pobil dva delavca.** V Vilharjevi ulici so postavljali delavci mestnega električnega podjetja drog za električno napeljavo. Pri tem pa se je drog prevrnil in močno pobil dva delavca. Martinu Zorku je stisnilo prsni koš, Avgustu Jančiču pa zlomilo levo roko in levo nogo. Oba so reševalci prepeljali v bolnišnico.

□ **Roko mu je odtrgalo.** Usodna nesreča se je pripetila v Rosenbergovem mlinu v Jezdarski ulici. Delavcu Francu Rineu je transmisija odtrgala roko od telesa. Nezavesten je omahnil pri stroju, od koder so ga reševalci prepeljali v bolnišnico.

Cerknica

»Pasijon« bomo zopet uprizorili. Če ne bo skušenj ovirala hripa, bo prva predstava že na tiho nedeljo. Lansko leto je bil »Pasijon« šestkrat uprizorjen, dvorana vedno zasedena. Kot so bili lansko leto obiskovalci z uprizoritvijo zadovoljni, upamo, da bodo tudi letos. Saj se še sedaj govorili o tem ne samo pri nas, temveč tudi po sosednjih farah. Niso prišle v poštev samo glavne vloge, kakor Kristus, Kajfa, Pilat, Juda, temveč prav tako, če ne še bolj, nekatere druge vloge; zlasti je dobro rešil svojo vlogo tudi farizej Jakim. Naj bo tudi ta prireditev kot duhovna priprava za evharistični kongres.

Celje

Celje naj se dostojno pripravi za evharistični kongres. Zanimanje za letošnji evharistični kongres v Ljubljani je tudi v Celju zelo veliko. Pretekli teden se je vršil v Celju tečaj pevovodij, ki naj izvežbajo pevske zbore za nastop na kongresu. Kot nekak uvod v kongres so pa prireditve, ki naj Celjane pripravijo za to veliko duhovno manifestacijo. V okviru Ljudske čitalnice se je že vršilo eno skioptično predavanje o zgodovini evharističnih kongresov, v nedeljo, 31. marca bo drugo. Predaval bo vseuč. prof. g. dr. Fr. Lukman iz Ljubljane o evharističnem bogoslužju v dobi mučencev. Predavanje bodo spremljale skioptične slike in bo ob 16 v veliki dvorani Ljudske posojilnice. V načrtu pa je, kolikor nam je znano, še velika evharistična akademija.

Ožji odbor Hmeljarskega društva. Na praznik je bil v Žalcu redni letni občni zbor Hmeljarskega društva za dravsko banovino. Po občnem zboru je bila takoj seja novoizvoljenega odbora in so bili v ožji odbor izvoljeni sledeči gospodje: predsednik Lorber Rudolf, župan v Žalcu, podpredsednik inž. J. Ježovnik, poslovodja A. Petriček in odborniki: Kočevar Nikolja, Antloga Andrej, župan v Gotovljah, in Razboršek Jernej. Ta ožji odbor in še dvanajst drugih odbornikov tvorijo širši odbor.

Iz mestne službe. Pri tajni seji mestnega sveta celjskega dne 22. marca so bile povišane plače nekaterim mestnim uslužbencem. Dosedanji mestni sluga in desinfektor Schwarz Ivan je bil odpuščen iz mestne službe. Službo pogodbenega desinfektorja bo v bodoče opravljal okrajni desinfektor Novak.

Iz krogov mestnih uslužbencev. V petek je bilo pri tajni seji celjskega mestnega sveta reguliranih nekaj plač raznih občinskih uslužbencev. Z istim dnem je bil odpuščen iz mestne službe dosedanji mestni sluga in desinfektor Schwarz Ivan. Mesto pogodbenega desinfektorja bo opravljal okrajni desinfektor Novak.

Ivan Polenik v rokah pravice. Končno se je oblastem posrečilo, da so aretirale Ivana Polenika, ki je zapleten, kakor smo že pisali, v umor, ki je bil izvršen pri Sv. Jakobu v Kalobju, katerega žrtev je postala stara prevžitkarica.

Kulturni obzornik

Claes: Beloglavček

Prevedel Silvester Škerl. Izdala Jugoslovanska knjigarna. Str. 203.

Claesov »Beloglavček« je nekak moderni nadomestek za »Dnevnik malega poredneža«, ki smo ga v svoji mladosti brez oddiha prebirali in se navduševal nad poreznostmi, ki jih je vsaka mladost polna. Toda »Beloglavček« je še več: je fina psihološka studija otroka, ki živi sredi flamskega naroda, v marsičem drugačnega od našega, pa je vendarle po svojem vedenju tako zelo podoben našim dečkom. Gledamo ga, kako se pripravlja na spoved, raztreseno kot nedolžna mladina sploh, ki se ne zaveda greha; kako odgovarja pri verouku, kako ukrade prve groše in cigarete, kako se maščuje za lupljenje krompirja ter beži pred kaznijo v prosto naravo, da moremo brati najlepše prizore, ko sanja sredi cvetja in se koplje v čisti vodi. Morda koga moti, da mora iti s kopanja nag skozi vas domov, toda ta pot je tudi ena poslednjih avantur, preden konča ljudsko šolo in vstopi kot vajenec v benediktinsko tiskarno. — To je zunanja vsebina »beloglavčkovih« poredností. Nas zanimata pa predvsem duh, ki veje iz dela, in način opisovanja, ki kaže Claesa kot velikega pisatelja. Duh je prav tak, kot ga poznamo iz Timmermannsa, pri nas že udomačenega umetnika, sočnega krajinarja in grobega veseljaka v Bogu, brez priderije in ozkosrčnosti. Prav na solnčnega Timmermannsovega »Pallitiera« sem mislil, prebirajoč zgodbe teh otrok, ki pomalem kolnejo, kade, se pretepajo v šoli prav tako kot v cerkvi, klečeč v spovednici, se kopljejo nagi, pa so vendar tako prirodno čisti in veselo-nedolžni. Človek nehote pomisli na nizozemske naturalistične slikarje, ki uživajo vsako prirodnost prirodno, to je nepokvarjeno, so senzitivni, pa so vendar v svoji globini tako zelo katoliški. Saj je zanimivo že to, da se vse »beloglavčkovo« življenje suka okoli šole, cerkve, spovedi, obhajila, molitev, kar vse »narodni« flamski naturalizem prekvasi in poduhovi. Ko čitamo take knjige, vidimo, da se v neki meri naša povprečna morala razlikuje od flamske, kar je vendarle mogoče ostanek neke janzenistične ozkosrčnosti. Prav radi te notranje razlike med našo vzgojo in razkošnim grobim veseljem flamske mladine pa tudi radi finese v opisih, bo Claesov »Beloglavček« morda še z večjim užitkom bral odrasli kakor pa mladina. Saj tej niti v prvi vrsti ni namenjen, kajti izšel je v Ljudski knjižnici. Tako naj starejše v spominu na mladost zabava in jim pomaga k poznavanju psihologije ljudskošolskih dečkov, tako nekako kot pri nas Vadnjalov »Postržek«. — Vesele zgodbe je lepo ilustriral pisatelj Felix Timmermanns, ki je s tem še najbolj potrdil vez, ki veže oba odlična flamska katoliška pisatelja. Nemškemu prevodu je pa celo napisal uvod, ki ga pa naša izdaja nima, pa bi bil mogoče tudi za nas zanimiv. td.

Predavanje prof. Vebra

Filozofsko društvo v Ljubljani je imelo v soboto prvo svoje predavanje. Govoril je predsednik prof. Veber o »Svobodi in nujnosti«. V tem uvodnem predavanju je podčrtal in podal samo premise, ki naj vodijo h končnemu izsledku. Izhajal je iz Meinongovega fundativnega pojmovanja reči in subjekta. Proti temu pojmovanju je navajal dva protidokaza: 1. spoznavno teoretičnega (barve ni brez uresničenja barvanega, dočim M. trdi, da ni barvanega brez barve); 2. psihološkega (slišanja ni brez onega, ki sliši; M. pa govori o »onem, ki je zgrajen na slišanju, videnju itd.«). Ta dva ugovora pomagata Vebru k vodilni poti do pojavov: prva je oblikovalna, ki potrebuje več prikazni, druga pa zadevalna, ki ji zadostuje že ena prikazen. S to dvojno potjo pa je izraženo globinsko ali obodno motrenje sveta in življenja. Z globinskim motrenjem prehajamo do ugotovitve, da svet in življenje bivata, z obodnim motrenjem pa do ugotovitve, kakšna sta. To razlikovanje v motrenju je Vebru pomagalo do razlikovanja med podstatnostjo in pripadnostjo življenja. Tudi pri svobodi in nujnosti. Ne gre za to, kakšna sta svet in življenje, ampak odkod izvira dogajanje in nastajanje. Tako je torišče svobode in nujnosti v pripadnostni strani. Tako je prof. Veber s tem prvim predavanjem samo naznačil premise, na katerih bo v prihodnjem predavanju v soboto 30. marca dovršil vso miselno zgradbo na zgoraj podano temo.

*

Pia in Pino Mlakar gresta v London. Pia in Pino Mlakar delujeta to sezono na mestnem gledališču v Zürichu. S svojim zadnjim baletom »Hudič na vasi« po glasbi ravnatelja zagreškega konservatorija Lhotke sta dosegla zelo velik uspeh in so o tem uspehu pisali skoraj vsi večji evropski listi. Balet je poln jugoslovanskih ljudskih pripovednih in glasbenih motivov. Premijeri baleta je prisostvovalo več ravnateljev evropskih gledališč, ki so bili navdušeni nad zmagovito umetnostjo naših umetnikov v Zürichu. Sedaj pa pišejo inozemski listi, da sta Mlakarja povabljena s celo svojo skupino v London, kjer bosta skozi vso prihodnjo sezono nastopala. Ta uspeh naših umetnikov nas more le veseliti, saj sta Mlakarja redka slovenska umetnika, ki sta si v tako naglem času utrla pot v najširši svet.

Moissi, svetovno znani igralec, je umrl te dni na Dunaju. Rojen je bil Moissi v Trstu, na kar je šel v Prago in Berlin, kjer sta ga odkrila Kainz in Reinhardt, ki mu je pripomogel do svetovne slave. Njegov igralski register je obsegal vse tone ter je prav tako lahko podajal južni temperament kakega Otela kot severni Hamleta. Njegova najbolj znana vloga — poleg Hamleta — je bila Fedja v Tolstega »Živem mrtvecu«, v kateri vlogi so ga naši ljudje večkrat lahko videli v Volkstheatru na Dunaju. Zadnje čase ni smel nastopati v Nemčiji niti ne v vseh avstrijskih gledališčih, ne morda zaradi umetniškega propada — Moissi je še vedno rastel — ampak čisto iz drugih vzrokov (neznano poreklo, afera v salzburški porodnišnici). Zato se je umaknil v Italijo, kjer je dosegel nove triumfe. Prihodnji mesec bi moral gostovati v Pragi. Moissi je napisal tudi dramo »Jetnik na sveti Heleni«, ki je šla čez več svetovnih odrov ter je pripravljal roman, zaradi katerega je prišlo do salzburške afere. Po smrti je Mussolini na predlog ministrskega sveta določil, da ga mesto Trst sprejme za občana in tako za italijanskega državljana. Njegovo truplo so dne 23. t. m. na Dunaju upepelili.

Jules Verne, vsakemu znani pisatelj fantastičnih in pustolovskih romanov, s katerimi je zvezana mladost vsakega izmed nas, ki je bral Pot okoli sveta, 4000 milj pod zemljo, Carskega sla itd. itd., je umrl 24. marca 1905. Tako se vsa kulturna Evropa te dni spominja 30 letnice smrti tega izrazito mladinskega in utopističnega pisatelja, pravega klasika v tem pogledu, ki je napisal 34 zvezkov romanov. Spominjamo se še, kako so se različni narodi lastili tega pisatelja, ki nima še določenega svojega rojstnega dne in ne kraja. Saj ni manjkalo niti dokazov, da je slavni pisatelj Slovencev — Vernětov Jule iz Idrije, kot so pred leti poskušali dokazati v našem dnevnem časopisju. Prav tako so se Poljaki potegovali zanj. Danes velja, da je rojen 8. februarja 1828 v Nantesu na Francoskem.

Neznani Sienkiewicz. Poljski lit. zgodovinar Birkenmajer je odkril nad 300 člankov v »Gazeti polski«, ki jih je v l. 1879—1881 pisal Sienkiewicz pod psevdonimom »§«. Tako se bodo zbrani spisi tega za svetim pismom in Shakespearom najbolj popularnega svetovnega pisatelja povečali za pet zvezkov.

Slovenci med Čehi. Mesec marec je posvečen v Pragi jugoslovanskim kulturnim informacijam. Slovanski institut je priredil poleg razstave knjig in Slovanov za mejami, o katerih smo že pisali.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

Nujne prošnje in navodila

Prebivalstvo Ljubljane in bližnje okolice prosimo, da ne prezre našega oglasa, ki smo ga objavili prošli petek in s katerim nujno prosimo, da nam stavi na razpolago potrebne prostore, sobe in postelje za prenočišče ogromnih množic, ki bodo ob dneh Evharističnega kongresa prišle v Ljubljano. Vse prijave pošljite takoj na Glavni pripravljalni odbor v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

Zbirke prispevkov odpošiljajte takoj, čim je le nekaj denarja nabranega. Ker so za april rezervirane druge in zelo odgovorne dolžnosti, zato prosimo, da vse oficielne zbirke (družinske, mladinske in cerkvena darovanja) zaključite čimprej! Računajte s tem, da more pripravljalni odbor začeti z raznimi tehničnimi pripravnimi deli šele takrat, ko ima za to sredstva. In čim več bo teh sredstev zbranih, tem lepše bo mogoče zasnovati zunanje lice. — S tem pa nikakor ni mišljeno, da naj se po zaključku oficielnih zbirk zbiranje sploh ukine. Treba bo še mnogo in mnogo, da bo kongres res dostojna proslava Presv. Reš. Telesa.

Pazite pri pošiljanju denarja, da ga odpremite le po položnicah, ki so vam bile v ta namen poslane. Pravtako pa ni s položnicami za kongres pošiljati drugih prispevkov. Zlasti opozarjamo, da gre vse z računa ček. št. 11.059 le za kongres. Nekateri župni uradi pa so nam nakazali po teh položnicah kvatrno zbirko. Vse to povzroča mnogo dela in so pomote skoroda neizogibne.

Velikonočne razglednice — čudovito lepo delo našega arh. Pengova — so izšle in jih te dni razpošiljamo. So tako v svoji zasnovi kot v svoji izvedbi posebnost, ki mora posebno v tem evharističnem letu **popolnoma izpodriniti razen šund.** Ne prodajajte in ne kupujte razglednic, ki po svoji zasnovi niso verskega značaja in po svoji izvedbi pa le take, da kvarijo zdrav okus. Naše razglednice so radi dragocene izvedbe nekoliko dražje (komad 1 Din), zato pa bodete z njimi prav vsakogar razveselili. Trgovci dobijo običajen popust. Vsa naročila naslovite takoj na Glavni pripravljalni odbor za II. Evharistični kongres v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7. Župni pripravljalni odbori naj smatrajo za svojo častno nalogo, da razpečajo naših razglednic kar največ. Ni treba posebej poudarjati, da gre izkupiček za razglednice v korist kongresa.

Narodne noše bodo tvorile posebni okras našemu kongresu. Ponos vsakega, ki narodno nošo že ima, mora biti, da bo prišel na kongres v njej. Kdor pa le more, naj si jo nabavi. Za vsa pojasnila se obračajte na sam Glavni pripravljalni odbor ali na »Našo Slogo« v Ljubljani, Tyrševa cesta 17, glede sklepancev pa še zlasti na tvrdko I. Kregar, Ljubljana, Zrinjskega cesta 3.

Slava sveti hostiji. Dobili smo krasno knjigo »Slava sveti hostiji«. Obsega evharistične pesmi M. Elizabete, sedanje prednice Jugoslovanskega uršulinskega provincijalata. Nekateri evharistični slavospevi v novi knjigi so nam znani iz prejšnjih zbirk slavne pesnice, drugi — in teh je lepo število — so novi, vsi so nam pa izredno dobrodošli za pripravo za naš veliki narodni praznik — Evharistični kongres v Ljubljani. Obširneje poročilo bomo objavili. Knjiga se dobiva v uršulinskem samostanu v Ljubljani in stane broširana 15 Din, vezana 22 Din, s poštnino 1.50 Din več.

Za evhar. kongres so nabrale v Ljubljani: gospe *Sušnikova* in *Vrtovčeva 12.000 Din.* (Darovali so: Janko Mlakar 1000 Din, Karel Čeč 1000 Din, Josip Peteline 700 Din, Evgen Jarc 200 Din, g. Ustar 100 Din, Adolf Knebl 500 Din, tv. Lukič 200 Din, Nova založba 2000 Din, tv. Sarabon 300 Din, Jakob Kajfež 500 Din, g. Podkrajšek 150 Din, Kauschegg Karel 200 Din, tv. Sfiligoj 200 Din, tv. Žargi 150 Din, tv. Karel Prelog 500 Din, neimenovani 2000 Din, Sušnik Alojz 200 Din, Schneider in Verovšek 1000 Din, tv. Krisper 800 Din, dr. Slokar 500 Din, Ivan Jelačin 200 Din, Franc Kos 200 Din, g. Pestotnik 100 Din, Ign. Zaplotnik 300 Din). — *Gdč. Vencajzova in ga. Natlačenova 4300 Din.* (Darovali so: ga. Cilka Vovkova 500 Din, I. Knez 100 Din, Avg. Agnola 200 Din, tv. Mayer 200 Din, tv. Kollmann 100 Din, tv. Skaberne 100 Din, tv. Bata 100 Din, tv. Medic in Zankl 250 Din, dr. Franc Ušeničnik 500 Din, hotel »Metropol« 300 Din, tv. D. Čebin 100 Din, pharm. Sušnik 250 Din, A. Vodnik 1000 Din, Eliza Petercka 500 Din in Karolina Treo 100 Din.) — *Gdč. Cilka Krekova in ga. Antonija Goričan 1750 Din.* (Darovali so: Kanonik Sušnik 500 Din, tv. Olup 200 Din, tv. Stele in Pielbek 500 Din, Urbas M. 50 Din, Ivo Žan 100 Din, Josip Šumi nasl. 25 Din, A. Dolinar 75 Din, tv. »Ecclesia« 50 Din, g. Hafner 50 Din, Ivan Samec 100 Din, ing. Dukič 100 Din.) - Križarji in Kiarice iz Maribora 30 Din. — Vsem darovalcem in zbirateljem iskrena hvala!

Nadalje so darovali za evhar. kongres: Župni uradi (brez posebne označbe): Duhovnija sv. Družine v Mostah pri Ljublj. 286.25 Din, Št. Rupert nad Laškim (župljani) 130 Din, Stara Loka (župljani) 1125 Din, Dolenji Logatec (župljani) 1320 Din, Št. Lovrenc 70 Din, Planina pri Sevnici (župnijska) 275 Din, Sorica 81.50 Din, Zali log pri železniških 250 Din, Dražgoše pri železniških 150 Din, Duhovnija cerkve sv. Nikolaja v Litiji 57.50 Din, Pišštanj 300 Din, Koprivnik pri Kočevju 200 Din, Gotenica pri Koč. Reki 150 Din, Sv. Marjeta v Radomlju (puščica na praznik sv. Jožefa 153.25 Din, Dobrava pri Kropi 100 Din. — *Duhovni šopek za škofov god:* Železniki 75 Din, Preska 10 Din, Homec 406.50 Din, Moravče 196,50 Din, Osilnica (III. šopek) 12 Din, Stranje pri Kamniku 170 Din, Kranjska gora 160 Din, Sv. Trojica v Tržišču 60 Din in Komenda 485 Din. — *Mladina:* Remšnik (po g. Pavliču Vidu) 32 Din, Begunje pri Cerknici 77.50 Din, Št. Jernej na Dol. (po kaplanu Fr. Mate) 129.50 Din, Stari trg pri Ložu 248 50 Din, Preska 113 Din, Jesenice 808 Din, Sv. Gregor 50 Din, Belgrad (II. zbirka otrok Brezmadežne po katehetu Alojziju Plantariču) 200 Din, Poljane nad Škofjo Loko 50 Din. — *Cerkvena darovanja:* Stari trg pri Ložu 908.50 Din, Velesovo 313 Din, Sv. Gregor 400 Din, Braslovče 710 Din in Tržič na Gor. 4078 Din. — *Mar. družbe:* Šmartin v Tuhinju 142 Din, Stara Loka (fant. kongr. po kaplanu Janezu Veiderju) 100 Din, Križanke v Ljubljani (dekliška) 700 Din. — *Mohorjani:* Besnica 110 Din in Sv. Gregor 20 Din. — *Razni in posamezniki:* Zbirka v neimenovanem zavodu 254.75 Din, I. V., Ljubljana 210 Din, Hranilnica v Stari Loki 200 Din, Bogoslovci v Mariboru (ob smrti tov. Vošnjaka) 165 Din, Katol. akcija v Št. Jerneju na Dol. 40.50 Din, dobiček igrice v Št. Jerneju na Dol. 127.50 Din, razni darovi v Starem trgu pri Ložu 129 Din, Minka Rožnik v Horjulu 50 Din in razni darovi v Tržiču 877 Din. — Vsem požrtvovalnim zbirateljem in darovalcem naj povrne evharistič. Kralj!

Koledar

Torek, 26. marca: Emanuel, mučenec; Maksima, mučenka; Dizma, desni razbojnik.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrl v 71. letu starosti gosp. Ivan Stiene, davčni uradnik v pokoju. Pokopali ga bodo v sredo ob 3 popoldne. — V splošni bolnišnici je mirno v Gospodu zaspala ga. Franja Božič, vdova po železniškem zvaničniku iz Most pri Ljubljani. Zapušča šest nepreskrbljenih otrok. Pogreb bo iz mrtvašnice splošne bolnišnice danes ob 4 popoldne.

Naj jima sveti večna luč! Žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

KAVA HAG

varuje srce in žilce!

tudi več predavanj, tičočih se naših razmer. Tako je v njegovem okviru govoril ravnatelj studijske knjižnice v Olomucu dr. **B. Vybíral,** znani prevajavec slovenskih del na češko (Cankarja, Preglja, Iz. Cankarja, Levstika, Novačana, Tavčarja, Erjavčevih Slovencev itd.) o **»Znanstvenih knjižnicah v Jugoslaviji«.** Omejil se je samo na univerzitetne, studijske, seminarske, muzejske knjižnice in podal njih stanje. Povdarja, da jim poleg državnih dotacij manjka tudi potrebne organizacije z inozemstvom. Primerjava s češkimi, je dala za nas slab rezultat. — Znani monografski o slovenskem gledališču in jugoslovanskem sploh, prof. **Wollmann,** bo imel 28. marca predavanje o **jugoslovanskem gledališču in dramskem ustvarjanju.** — Uradnik belgrajskega narodnega muzeja dr. **Miodrag Grbić je predaval o »Prazgodovinskih raziskavanjih v Jugoslaviji«.** — Omenim naj še, da so Čehi izdali te dni **Vodnik po Jugoslaviji,** ki ga je sestavil Lemari s pomočjo Fencla, Mareka in Obrovačkega. Zdi se mi iz poročil, da se **Vodnik ozira** bolj na južne kraje kot na slovenske, od katerih je priporočen seveda Bled z okolico. Veseli nas, da je povabila Češka-jugoslovanska liga v Pragi predsednika slovenske Češko-jugoslovanske lige v Ljubljani dr. **E. Stareta** v Češkoslovaško, da v več krajih predava o naših slovenskih kulturnih razmerah. Le na ta način se bomo poznali. »Narodny listi« z dne 24. t. m. prinašajo v prevodu Mrzelovo otroško pripovedko O mesecu in Jarčevo pesem »Za zavesami...«

Francis Jammes, znani francoski katoliški pisatelj, ki je nam znan po prevodu Župnika Ozeronskega, je spesnil novo religiozno knjižico o Pesnikovem križevem potu (Le crucifix du poete 1934, str. 168). Pesnik se v globoko vernem ter pesniškem čuvstvovanju klanja pred Kristusom na križu, objema križ, to vsakdanjo knjigo svetnikov, razgovarja se z Odrešenikovim Telesom, razpetim na križ, in napaja dušo z besedami Odrešenikovimi. Kot vse knjige tudi ta razodeva pesnikovo mojstrstvo.

društvo opazilo, da se v mnogih krajih še nadalje uporablja prepovedano označevanje in poimenovanje z znakom in imenom Rdečega križa. Vsi prizadeti se opozarjajo ponovno, na zakonske določbe o Rdečem križu. Zakon je bil objavljen v **»Službenih Novinah«** št. **201** dne **5. septembra** 1933. Oblasti bodo v svoji službeni dolžnosti ali na prijavo društva »Rdeči križ« izvršile potrebni pregled in odstranile vse nezakonite uporabljene znake ali poimenovanja, zaplenile ves **materijal** in krivce zakonito kaznovale.

— **Pri žolčnih in boleznih na jetrih,** žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna **»Franz-Josef«** grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s **»Franz-Josef«** vodo, če se jemlje zjutraj na tešče, pomešana z malo tople vode.

— **V Službenih novinah** št. 69 so objavljena »Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita za učiteljice gospodinjskih šol in tečajev.

— **Tretji trimesečni gospodinjsko-kuharski tečaj** se prične na dr. Krekovi gospodinjski šoli, Ljubljana VII, dne 1. aprila t. l. Prospekti se dobe na šoli.

— **Prejeli smo obvestilo,** da bo tudi letos proizvajala Delniška družba pivovarne Union iz specialnega slada **bok pivo,** katero pride dne 30. marca v promet.

Tudi letošnje novo bok pivo je zelo okusno, dobrega in milega okusa in bo prijalo tudi najbolj razvajenemu okusu.

— **Motite se...** ako mislite da ste storili vse, če na zunaj čistite Vaše zobe s kakršnokoli zobno kremo. Bolj važno je, odpraviti zobni kamen, ki tiči za zobmi, a to se doseže z zobno kremo Sargov KALODONT, katera ima v sebi učinkoviti dodatek sulforicinoleat dr. Bräunlicha. S tem odpravite polagoma vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite, da se naredi drug.

— **Strašna nesreča delavca.** V tovarni kož v Novi Vesi pri Zagrebu je stroj odsekal delavcu Pavlu Frančiču levo nogo pod kolenom. Frančič, ki bo vse življenje ostal pohabljenec, je zgubil tudi mnogo krvi.

— **Motnje v želodcu in črevesu,** ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo **»Franz**

Zlatorog terpentin olajša pranje.

Osebne vesti

= **Iz vojaške službe.** Imenovana sta: za vršilca dolžnosti načelnika štaba dravske divizijske oblasti peh. podpolkovnik za generalštabne posle Vladimir Keler, za vršilca dolžnosti organizacijskega odseka generalštabnega oddelka ministrstva vojske in mornarice peh. podpolkovnik Božidar Božič; odrejeni so na službo v učni oddelek glavnega generalnega štaba peh. podpolkovnik za generalštabne posle Jurij Mušič; na službo v generalni štab dunavske divizijske oblasti topniški kap. I. razr. za generalštabne posle Dragotin Helbih; na službo v štab inženjerskega poveljstva inž. brigni general Dušan Božič; za vršilca dolžnosti blagajnika 24. pešpolka voj. pisar IV. razr. Rok Leber, za kapelnika godbe 23. pešpolka nižji voj. kapelnik IV. razr. Florijan Leskovar, in za vršilca dolžnosti pobočnika 5. pešpolka peh. poročnik Franjo Rupnik. — Vpokojeni so in obenem prevedeni v rezervo naredniki vodniki I. razr. Vojtek Cvinar, Jernej Sirnik, Ivan Krmpotič, Julijan Vošnik, Franc Podbršček, Josip Boras, Hugo Eržen in Janko Novak.

Ostale vesti

— **Šibeniškega škofa dr. J. Mileto** je sprejel sv. oče v zasebni avdijenci.

— **Vse ustanovne uprave** se opozarjajo, da morajo na osnovi § 23. zakona o ustanovah ter čl. 37. pravilnika k temu zakonu odpošiljati ustanovni oblasti t. j. kraljevski banski upravi, odnosno, če se poslovanje ustanove razteza na več banovin ali na vso kraljevino, ministrstvu za prosveto, skupno z bilanco, letno poročilo o svojem delu najkasneje do 31 marca vsakega leta, sicer bodo kaznovane. Ustanove, ki jih upravljajo javne oblasti pa morajo odpošiljati ustanovni oblasti letno poročilo o svojem delu.

— **Izenačenje šolstva mora biti smotreno.** Vzgojeslovna revija v Belgradu »Učitelj« je priobčila razpravo učitelja E. Vranca (iz Študencev pri Mariboru) o organskem učnem načrtu za narodne šole. Urednik »Učitelja« Milič R. Majstrović priznava in pripominja, da je to doslej edini načrt za organizacijo osnovnega šolstva, ki je v polni organski zvezi. Med učiteljstvom je mnogo sposobnih strokovnjakov, toda njihovo mnenje ne pride do veljave. G. E. Vranec opozarja v svojem načrtu, da se nivelacija šolstva mora izvesti samo postopno, **da ne bodo prizadeti tisti kraji, kjer je šolstvo že danes na visoki stopnji razvoja.** Prav Vrančev načrt vpošteva tudi nižje organizirane šole. To navajamo iz »Učiteljskega Tovariša«, v ostalem načrta še nismo proučili.

— **Pri motnjah prebave,** želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljaju oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna **»Franz Josefova«** grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

— **Zaščita znaka in imena Rdečega križa.** Glavni odbor društva Rdeči križ opozarja, da je glasom Zakona o društvu Rdečega križa Jugoslavije z dne 5. septembra 1933 prepovedana uporaba vsakega znaka ali imena, ki predstavlja ali imitira znak in naziv Rdečega križa ali Ženevskega križa. Po čl. 57 gori navedenega zakona izgube po poteku enega leta od veljavnosti novega zakona vse privatne osebe, društva, ustanove itd., ki so prej dobila dovoljenja za uporabo znaka ali imena — vse pravice izdanega dovoljenja. Vkljub dejstvu, da je enoletni rok iztekel 5. septembra 1934, je

Celjski mestni svet

Celjski mestni svet je imel v petek zvečer pod predsedstvom g. dr. Goričana redno sejo. Dr. Gorican je najprej poročal, da je bil po sklepu zadnje seje izvoljen odbor za pomožno akcijo, ki je tudi že imel eno sejo. — Nadalje je poročal predsednik, da so se že začela dela na regulaciji Savinje in da je zaposlenih sedaj okrog 30 delavcev. Pogajanja s podjetnikom so v toliko uspela, da plačuje sedaj težake po 18 do 20 Din na dan, profesioniste pa po 3 Din in tudi več na uro. Delo se bo kmalu začelo v večjem obsegu. — Pretresalo se je zopet vprašanje nagrad veroučiteljem. Mestna občina vztraja na stališču, da mora veroučitelje plačevati banovina in naj se zato napravi ponovna vloga na bansko upravo. — Na motorna vozila se bodo tudi za leto 1935 in 1936 pobirale iste takse kakor dosedaj. — Izvoljen je bil posebni odsek, ki naj reši vprašanje prostorov za trgovsko šolo. — Mestna občina namerava pri Celjski koči sezidati novo poslopje, v katerem bi bilo prostora za 35 postelj. Poslopje bo dvonadstropno in naj se takoj poseka v mestnih gozdovih potreben les. V ta namen se tudi votira iz dvanajstin za prvo četrtletje 40.000 Din. — Prošnji kapucinskega samostana za odpis vodarine se ne more ugoditi, pač je pa mestni svet sklenil, da bo postavil v bodoči proračun, to je za leto 1936 vsoto 1000 Din kot podporo kapucinskemu samostanu z ozirom na njegovo veliko socialno delo, ki ga **vrši predvsem v podpiranju revežev.** — Z ozirom na razna javna dela, ki so predvidena iz 1 milijarde Din, je bil sprejet na podlagi intervencije mestne občine konjiške sklep, naj se ima v evidenci tudi poprava ceste Maribor-Celje-Ljubljana.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi mestni svetnik g. Čepin z vprašanjem, kdo sprejema v službo policijske uslužbence. Zadnji čas je bil baje sprejet v službo neki moški, ki ima v Grižah 30 oralov veliko posestvo, na katerem redi 6 glav živine. Predsednik je pojasnil, da sprejema policijske nameščence v službo mestno poglavarstvo sporazumno s policijskim predstojništvom, da mu pa o zadnji namestitvi ni natančneje nič znanega. Baje se nahaja dotični posestnik iz Griž samo na poskušnji. Zaradi tega je prišlo do živahne debate. — Sprejet je bil sklep, da se ne prizna nobena namestitev brez vednosti mestnega poglavarstva, oz. mestnega sveta.

Ptuj

Sv. misijon pri oo. minoritih. Dne 19. t. m. (na Jožefovo) je končal 10-dnevni misijon za župnijo sv. Petra in Pavla v Ptuju. Vodili so ga lazaristi iz Ljubljane: gg. Šavelj, Čontala in Bele. — Njihovi globoko zasnovani in krasni govori so privabili naše verno ljudstvo v velikih masah, tako da je bila cerkev prenapolnjena. Narod je v teh dneh v velikem številu (nad 10.000) pristopal k sv. zakramentom. Med tem sv. misijonom je Ptuj videl tudi nekaj posebnega. V nedeljo, dne 17. t. m. je bila zvečer po pridigi slovesna procesija z lučkami (rimska procesija). Bil je to res veličasten in ganljiv prizor, ki ga Ptuj gotovo še ni videl. Procesije se je udeležilo nad 5000 ljudi in je Ptuj bleščal v morju gorečih sveč. Posebno lepo je donelo med procesijo ljudsko petje. Te veličastne in inpozantne procesije so se udeležili polnoštevilno tudi gasilci iz Spuhlja, Dornave z zastavo in del gasilcev iz Ptuja. Dnevi tega sv. misijona, ki je napravil na prebivalstvo globok vtis, bodo med tukajšnjim narodom ostali nepozabni.

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 26. marca: *Postrček.* Red A.
Sreda, 27. marca: *Sluga dveh gospodov,* Red B.

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 26. marca: *Zdaj vam eno zaigram.* Red C.
Sreda, 27. marca: *Mignon.* Red Sreda.

Naznanila

Ljubljana

l *»Tam za turškim križem...«* je naslov predavanju, ki bo na rednem torkovem sestanku KA za frančiškansko župnijo. Predaval bo g. urednik Jože Košiček. Vsi člani in prijatelji vabljeni!

l *Uprava Hubadove šupe JPZ* obvešča ponovno vsa včlanjena pevska društva, da bo župni koncert 7. aprila ob 15 v veliki dvorani Uniona. Za ljubljanske zbore je sodelovanje obvezno. Ostali zbori naj se takoj prijavijo. Notni materijal dobite pri župni upravi. Prijavite delegata za župno skupščino! — Uprava.

l *Na prvem simfoničnem koncertu »Ljubljanske filharmonije«,* ki ga bo dirigiral v petek, 29. marca v unionski dvorani *slavni pariški dirigent Rhene-Baton,* ki je že prišel v Ljubljano, so na sporedu izbrana dela francoske glasbene literature. Poleg znane in priljubljene C. Franckove simfonije v d-molu se bo izvajal Dukasov »Čarnošolec«, ki spada med najlepša in najefektnejša dela. Od slovanskih del je na sporedu Bravničarjeva »Slovenska plesna burleska«. Predprodaja vstopnic je v Matičini knjigarni. Cene so zaradi izrednih stroškov, ki so zvezani s tem koncertom, od 50 Din navzdol. Prosimo cenjeno občinstvo, da si preskrbi vstopnice v predprodaji. Orkester »Ljubljanske filharmonije« šteje nad 70 članov.

l *Slovensko stenografsko društvo, Ljubljana,* priredi v sredo, 27 marca ob 20 na Trgovski akademiji na Bleiweisovi cesti svoje drugo predavanje. G. Josip Jurca, notarski kandidat in parlamentarni stenograf, bo obravnaval problem glasu e in njegov stenografski znak. K temu zanimivemu predavanju vabimo vse, ki se zanimajo za razvoj naše stenografije.

l *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

Ker je ravnatelj OUZD g. dr. Joža Bohinjec zadržan, bo drevi predavanje o rudarskem zavarovanju odpadlo.

Celje

c *Mestno poglavarstvo opozarja vse gg. rezervne oficirje* na predavanje 27. t. m. ob pol 7 na istem mestu kot zadnjič. Gg. naj pridejo nekoliko prej, da bo mogoč točen začetek. Udeležba obvezna!

c *Ljudsko vseučilišče.* V četrtek 28. t. m. ob 20 bo predaval vseuč. prof. g. dr. Evgen Spektorskij iz Ljubljane o moderni državi.

Cerkveni vestnik

Kongregacija Marije Pomočnice za gospe pri sv. Jožefu v Ljubljani ima izredni shod danes ob 17. Polnoštevilno!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 26. marca: 11.00 Šolska ura: Cari podzemlja (Ivan Mihler) 12.00 Na planinah lušino biti (plošče) 12.50 Poročila 13.00 Čas, Svicaj balalajka! (Plošče) 18.00 Otroški kotiček (gospa Cirila Medvedova) 18.20 Primorska kuhinja (gospa Zuiderščeva) 18.40 Nemščina (dr. Kolarič) 19.10 Pravna ura (dr. Knaflič) 19.30 Ob stoletnici rojstva Josipa Stefana, pesnika in fizika (dr. L. Čermelj) 20.00 Čas, jedilni list, program za sredo 20.10 Klavirski koncert prof. Marjana Lipovška 21.00 Jože Rus poje narodne, vmes radijski orkester 21.30 Čas, poročila, radijski orkester 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

TOREK, 26. marca. *Belgrad:* 20.00 Narodne pesmi 20.45 Arlezianka, svita, Bizet 22.30 Plesna glasba — *Zagreb:* 20.00 Kaj nam pa morejo, glasbena revija, Hirschler — *Dunaj:* 17.10 Klavirski kvintet 20.10 Koncert Kroneggerjevih del 21.40 Waldteufelove skladbe 22.10 Klenzlov koncert 23.30 Jazz — *Budimpešta:* 19.40 Arije in pesmi 19.50 Igre 21.50 Ciganska glasba 22.50 Sibeliusova skladba 23.20 Plošče — *Milan-Trst:* 17.30 Plošče 20.45 Simfonični koncert — *Rim-Bari:* 17.15 Zabavna glasba 20.45 Pester večer — *Praga:* 19.10 Vojaška godba 20.25 Klavirski trio v g-molu, Smetana 21.20 Brandenburški koncert, Bach 22.00 Plošče — *Brno:* 19.30 Harmonika — *Bratislava:* 19.20 Pester koncert 21.00 Igra — *Varšava:* 20.00 Bachova klavirska glasba 21.00 Igra s petjem 22.45 Plošče — *Nemčija:* 20.15 Tudi male stvari nas zabavajo — pester večer — *Berlin:* 21.00 Stuttgart — *Königsberg:* 19.30 Loewejeve balade 21.00 Frankfurt — *Hamburg,* 19.00 Vratislava 21.00 Stari šlagerji — *Vratislava:* 19.00 Nemški skladatelji iz inozemstva 21.00 Bachov in Händlov koncert — *Lipsko:* 18.25 Zabavna glasba 21.00 Petje na prostem — *Köln:* 19.30 Mala glasba na ploščah 21.00 Vesela pravljica — *Frankfurt:* 19.00 Vratislava 21.00 Mozartov koncert — *Stuttgart:* 18.30 Vesele na ploščah 21.00 Sen o šoli — *Monakovo:* 19.00 Regerjeve skladbe 21.00 Plošče po željah — *Curih:* 19.05 Igra 20.45 Klavirski in orkestralni koncert 21.15 Ravelov klavirski koncert — *Strassburg:* 19.30 Radijski orkester 21.30 Beethovnov koncert.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Pomlad — te besede naj bodo opomin vsem, ki ljubijo svoje zdravje. Časovne in življenske razmere nas silijo, da se čimbolj obračamo od samomesne prehrane k rastlinski. Človeški organizem, ki si je navzel v dolgih zimskih mesecih škodljivih sokov, je treba sedaj na pomlad obnoviti, očistiti. **To** najtemeljiteje in najbolje naredimo, **ako** opustimo prekomerno uživanje mesnatih jedil in poskusimo s pomladansko kuro z zdravo rastlinsko prehrano. Zato priporočamo našim gospodinjam in kuharicam, da **sežejo** po kuharski knjigi, ki jim nudi obilo receptov in praktičnih navodil za pripravo takih jedil. To je knjiga: **Prehrana po najnovejših zdravstvenih načelih,** katero je priredila Štefanija Humekova. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1931, cena nevezani 30 Din, vez. v platno 40 Din. Tudi pri nas Slovencih se brezmesna, vegetarijanska kuhinja vedno bolj uveljavlja. Poskusite tudi vi. Blagodejni učinki te nove prehrane se bodo kmalu pokazali.

Streljani - živi sežgani

Nekaj podatkov ameriškega lista o grozotah španske revolucije

»Ne boj, mesarsko klanje!« — Tako bi z našim pesnikom kratko lahko označili grozote španske oktoberske revolucije, v kateri se je znova pokazalo, da je marksist kristjanom in katoličanom gorji od nekdanjega Turka. V potrdilo le nekaj primerov.

V provinciji Asturiji, kjer se je socializmu nekaj časa obetal uspeh revolucije, je proti katoliškim duhovnikom, redovnikom in redovnicam tako strahotno gospodaril, da bi bilo celo Turka sram, ki je svoj čas moril kristjane vsaj z eno tolažbo: Nemoj se bati, brate, samo glavo ti vzamem! Neki pasijonist je ravno spovedoval osem šolskih bratov, ko ga je tolpa zalotila. Takoj je vse pograbila, jih vrgla v ječo in čez dva dni odpeljala na pokopališče. Tam so si morali sami izkopati skupni grob.

V nekem drugem grobu so našli 17 umorjenih duhovnikov, večinoma pasijonistov.

V San Vincente de Castello sta bila župnik in njegov pomočnik pred glavnim oltarjem z bencinom polita in zažgana. Neki drugi duhovnik je bil najprej na križ pribit in nato ustreljen.

V San Francis-parku v Oviedu je bil neki duhovnik živ sežgan. Najprej so ga oblekli v rdečo obleko. Nato so ga privezali na drevo, mu noge z bencinom polili in zažgali. In te zverine so še druga drugo vnemale: »Le počasi, da bo bolj čutil!«

Zopet drugega duhovnika v Sama de Langreo so z odsekanimi udi javno razobesili z napisom: »Tu se prodaja svinjsko meso!«

Kanonika Corono so petkrat vlekli na morišče, preden so ga res umorili, da bi vžil več smrtnega strahu. Dva druga kanonika so izpostavili za tarčo vladnim četam, ki so jih zasledovale. V samostanu karmeličank v Oviedu so se godile nepopisne reči. O požganih cerkvah, cela vrsta jih je, molčimo.

Poluradni vatikanski list »Osservatore Romano«, ki o vsem tem poroča, s posebitim obžalovanjem ugotavlja, da so bile med temi hijenami tudi ženske. Neka bolniška strežnica, ki je imela v oskrbi hudo ranjenega bogoslovca, mu je zabranila piti vodo. Pristavila je: »Taki niso vredni vode!« Vatikansko glasilo je d' slej ugotovilo 35 duhovniških žrtev, o katerih pravi, da so pravi mučenci, ker so bili iz sovraštva do vere pomorjeni. Ko bi bila rdeča revolucija zmagovita, bi bila cela Španija krvava duhovniške krvi, kot je bila svoj čas Francija. V grozovitosti klanja jo je itak dosegla. (Ave Maria.)

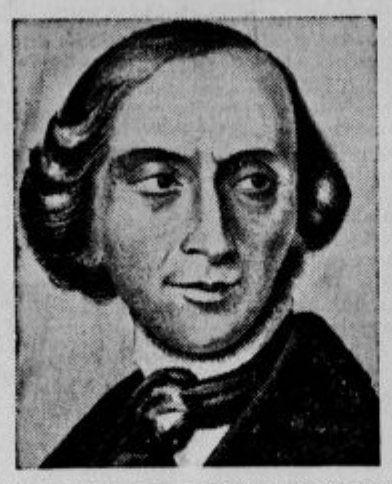

130 letnica Andersenovega rojstva. Dne 2. aprila 1805 se je v Odense na Danskem čevljarskemu mojstru Andersenu rodil sinček, ki so ga krstili za Johannesa Kristjana. Postal je sloveč pisatelj otroških pravljic.

Letalo 9 ur letelo brez pilota

Časopisi so že večkrat poročali, da so iznajdbe, s katerimi je mogoče voditi ladjo, ki plove po morju, ne da bi na ladji bil kak človek. Ladjo namreč z električnimi žarki vodijo kar s suhega. Iznašli so tudi način, da letalo lahko samo leta po zraku, ne da bi v njem sedel pilot. Sedaj poročajo iz Oaklanda v Kaliforniji, da so tam te dni spustili v zrak letalo brez pilota, katero je letalo po zraku devet ur in pol.

Poročilo pravi: Ameriško letalo brez pilota se je vrnilo z daljšega poleta ob obrežju Tihega oceana po devetinpolurni vožnji ter je gladko pristalo. Med svojim poletom je kakih 400 milj od obrežja srečalo parnik »Mariposa«, ki je vozil iz Honoluluja v San Francisco. Sprva so nameravali, naj bi letalo letelo naravnost v Honolulu. Sprevideli pa so, da je to nemogoče, ker je letalo imelo s seboj le 5000 litrov bencina. Teh 5000 litrov je pač zadostovalo za polet 2200 milj daleč, ne bi pa zadostovalo za polet v Honolulu, ki je 2408 milj daleč. Letalo bi se moralo zaradi pomanjkanja bencina spustiti na morje, preden bi preletelo v Honolulu. Ker pa letalo ni bilo vodno letalo, bi se bilo v vodi seveda potopilo.

Ta uspeli poskus dokazuje, kako silno so v kratkem času že napredovale te iznajdbe, katere bodo v bodoči vojni brez dvoma zelo pomembne.

Dvorni poklon na angleškem dvoru. Za 25 letni jubilej angleške kraljeve dvojice se tudi hčerke angleške aristokracije vneto pripravljajo. Tedaj bo prvič sprejetih na dvoru več gospodičen, ki doslej še niso bile deležne te časti. Ker pa je za obnašanje pred angleško kraljevo dvojico na dvoru predpisan poseben ceremonijel, se deklice sedaj vadijo. Najtežji je dvorni »poklon«, ki se ga le težko nauče.

Voditelji grških vstašev pred sodiščem. V prvi vrsti sede obtoženi častniki. — Čaka jih huda kazen.

Prizadevanja nesrečne žene

Lindberghov otrok še živi?

Listi poročajo iz Newyorka, da si žena na smrt obsojenega Hauptmanna na vse načine prizadeva, da bi svojega moža rešila smrti na električnem stolu. Sedaj je uboga žena odpotovala v mesto Detroit, kjer hoče poiskati Lindberghovega otroka, ki baje še živi. Žena vsaj je o tem prepričana, odkar je iz Pontiaca (Michigan) prišlo neko brezimno pismo, v katerem je to-le povedano:

V Detroitu je pred kratkim umrl neki »gangster« (tolovaj), kateri je tik pred smrtjo povedal svojemu tovarišu, da je on odpeljal Lindberghovega otroka. Gangster, ki je od storilca zvedel vso resnico, pa je bil meseca decembra 1934 v Detroitu umorjen od drugega gangsterja, zato sedaj ni mogel pričati. Dalje pravi pismo:

Ko je Lindberghov otrok tisto noč bil ukraden, so ga odpeljali v Brooklyn. Istočasno pa so blizu Lindberghove vile zakopali trupelce nekega drugega otroka, katero so izkopali na pokopališču newyorškega predmestja Broux. Trupelce mrtvega otroka so izkopali, ga oblekli v oblekco Lindberghovega otroka in ga nato vnovič zakopali blizu Lindberghove hiše. Ko je potem policija našla zakopano trupelce, je bila prepričana, da je to Lindberghov otrok, saj je bil oblečen v njegovo oblekco. V pismu je rečeno, da so roparji to zato storili, da bi polkovnika Lindbergha prestrašili, saj so vedeli, da je bankovce za odkupnino zaznamoval. Ropar je potem Lindberghovega otroka prepeljal v Detroit ter ga tam odložil v nekem kinu. Odloženega otroka je potem oblast izročila sirotišnici.

Na podlagi tega pisma je torej Hauptmannova žena takoj hitela v Detroit iskat tisto dete, upajoč, da najde otroka in reši svojega moža grozne smrti.

Newyorška policija pa trdi, da ni nobenega dvoma o tem, da je trupelce blizu Lindberghove vile izkopanega otroka res Lindberghov otrok.

Zanimivo je, kako ameriška javnost še vedno vneto zasleduje potek dogodkov in se močno zanima tudi za — Hauptmanna. Žal pa je to zanimanje čisto amerikansko:

Hišo, v kateri je Hauptmann stanoval pred svojo aretacijo, so kupili nekateri podjetni Američani in jo bodo odprli radovednežem — za drago vstopnino seveda. V hiši bodo naredili nekak »panoptikum«. Na stenah Hauptmannovega stanovanja bodo razobešene slike, ki bodo kazale lov za morilci Lindberghovega otroka, Hauptmannovo aretacijo in obravnavo proti njemu.

Več radio-postaj je prosilo, da bi smele sproti oddajati poročila tisti dan, ko bodo Hauptmanna vedli na električni stol. S tem namreč mislijo dobro zaslužiti.

Mačka-morilka

V mali švicarski vasici Sebach se je zgodila tale mala drama iz resničnega življenja, ki bi se bila skoraj končala še bolj tragično kakor se je.

Mlada kmetica je imela dvojčke, ki sta bila stara že osem mesecev. Naenkrat pa se je zgodilo, da so nekega jutra v zibelki našli enega izmed dečkov zadušenega. Niso minili še trije tedni, že so nekega jutra v zibelki našli zadušenega tudi drugega otroka. To je seveda vzbudilo veliko pozornost in oblasti so se začele zanimati za ta slučaj. Preiskava je ugotovila, da sta bila oba otročička s silo zadušena ter da ju ni mogel zadušiti nihče drugi, kakor njuna mati. Nesrečno mater so zaprli, čeprav je glasno jokaje zagotavljala, da je nedolžna ter da je njej po obeh otročičkih nepopisno hudo. Niso ji verjeli, misleč, da svojo žalost le hlini. Celo njeni lastni ljudje ji niso verjeli, da ni kriva smrti svojih otrok. Končno je goli slučaj razkril resnico. Le slučajno so namreč ugotovili, da je mati nedolžna.

Ko je nesrečna mati ječala v ječi, je na njenem domu gospodinjila njena mati. Ko je ta nekega jutra nenadno stopila v hišo, je videla, da mačka po dolgem leži v zibelki, v kateri sta poprej spala oba dvojčka. V spomin na oba otročička je mati pustila v zibelki še leseno »punčko«, ki je bila otrokoma za igračo. Na tej »punčki« je mačka ležala. Ko je stopila v sobo mati, je mačka skočila iz zibelke in zbežala. Mati je postala radovedna in je mačko drugi dan bolj natančno opazovala. Izkazalo se je, da je mačka, kadarkoli je mislila, da je sama, skočila na zibelko in se vlegla na »punčko« ter tam zaspala. Ženska je o tem obvestila zagovornika svoje hčere, kateri je sam prišel pogledat to zadevo in pripeljal s seboj več policijskih uradnikov. Ta komisija je tudi skrivaj opazovala mačko in znova ugotovila, kako hodi mačka spat na »punčko« v zibelki. Končno nihče več ni dvomil, da je oba dvojčka umorila mačka, ki se je ponoči skrivaj splazila v zibelko ter tam legla na speča otroka. Tako je s svojo težo zadušila najprej enega, potem pa še drugega otroka.

Policist: »Vozili ste več ko sto kilometrov na uro.«

Avtomobilistka: »Vi tudi!«

Roman za mlade in stare — 32

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

Sssst! je zažvižgala žoga tik mimo njegove glave. Zdrznil se je in pospešil korake. A tudi dečki so tedaj šli hitreje. Hitro je nameraval zaviti v stransko ulico. Pa mu je tudi odondod planilo krdelo dečkov nasproti.

»Človek božji, takšen obraz ima, kakor da mora venomer kihati,« je zaklical Tomažek.

»Teči nekaj časa pred menoj,« je svetoval Emil. »Za zdaj me še ne sme spoznati. Še prezgodaj bo to doživel.«

Tomažek je razširil rame in korakal pred Emilom kakor boksarski prvak, ki od same moči ne more teči. Ponica Klobuček se je peljala zraven čudne procesije in zadovoljno zvonila.

Mož s trdim klobukom je postal očitno vznemirjen. Temno je slutil, kaj ga čaka in delal je čedalje večje korake. A vse je bilo zaman. Svojim sovražnikom ni mogel uteči.

Nenadoma je kakor ukovan obstal, se obrnil in stekel po ulici nazaj. A tudi otroci so se nemudoma obrnili in vsa procesija je v nasprotni smeri korakala dalje.

Tedaj je neki deček — bil je Krivogled — tako nerodno stopil predenj, da se je mož spotaknil.

»Kje imaš pa oči, ušivec?« je zakričal. »Takoj pokličem stražnika!«

»Ah, prosim, storite to!« je zaklical Krivogled. »Na to že dolgo čakamo. No, pokličite ga vendar!«

Gospoda Žabjeka pa ni prav nič mikalo, da bi poklical stražnika. Nasprotno: čedalje neprijetnejše mu je bilo. Obšel ga je resničen strah in ni več vedel, kaj naj stori. Že so z vseh oken gledali ljudje. Že so prodajalke s kupci vred stopale iz trgovin in izpraševale, kaj se je zgodilo. Če pride zdaj stražnik, je izgubljen.

V naslednjem hipu se je tat nečesa domislil. Zapazil je podružnico Komercialne in zasebne banke. Pretrgal je verigo otrok, planil proti vhodu in izginil.

Profesor je skočil pred vrata in zarjul:

»Tomažek in jaz pojdeva za njim! Emil naj zaenkrat ostane še tukaj! Kadar Tomažek zatrobi, bo to znak za naskok! Emil naj z desetimi dečki prihiti noter. Poišči si medtem takšne, kakršne potrebuješ, Emil. To ne bo lahka stvar!«

Na te besede sta profesor in Tomažek smuknila v notranjščino.

Emil je čutil v ušesih, kako mu divje utripa srce. Zdaj se bo odločilo! Poklical je Krivogleda, Tončka, Joška in njegovega brata Cofa, ter še nekaj drugih k sebi in odredil, naj se vsi drugi otroci razkrope.

Otroci so se umaknili nekaj korakov od banke, a ne daleč. Bog varuj, da bi to, kar se bo zdaj zgodilo, ušlo njihovim očem!

Ponica Klobuček je prosila nekega dečka, naj ji drži kolo in stopila k Emilu.

»Tukajle sem,« je dejala. »Glavo kvišku! Stvar postaja resna. O Bog, o Bog, kako sem razburjena. V meni je vse napeto kakor dežnik.«

»Ali misliš, da je z menoj kaj bolje?« je vprašal Emil

Štirinajsto poglavje

Igle so včasih zelo koristne

Ko sta Tomažek in profesor stopila v banko, je mož s trdim klobukom že stal pred okencem, nad katerim je visel izvesek z napisom: »Vplačila in izplačila«, in nestrpno čakal, da pride na vrsto. Bančni uradnik je telefoniral.

Profesor se je postavil zraven tata in budno pazil in vihal ušesa kakor lovski pes. Tomažek je ostal za tatom in držal roko v hlačnem žepu, pripravljen, da zatrobi.

Tedaj je blagajnik pomolil glavo skozi okence in vprašal profesorja, kaj želi.

»Prosim,« je vljudno odgovoril profesor, »zdaj je na vrsti ta gospod. Prišel je pred menoj.«

»Želite?« je blagajnik vprašal gospoda Žabjeka.

»Prosim, ali mi lahko zamenjate bankovec za sto mark v bankovca za petdeset mark in mi daste za štirideset mark srebrnih kovancev?« je vprašal mož s trdim klobukom, segel v žep in položil na mizo bankovec za sto mark in dva bankovca po dvajset mark.

Blagajnik je vzel bankovce in odšel z njimi k blagajni.

»Trenutek, prosim!« je glasno zaklical profesor. »Denar je ukraden!«

»Kaaaj?« je prestrašeno zategnil bančni uradnik in se obrnil; njegovi tovariši, ki so sedeli v drugih oddelkih in računali, so nehali delati in skočili s stolov, kakor da jih je pičila kača.

(Dalje prihodnjič.)

RABELJ BI RADA POSTALA

20-letna dijakinja Thelma Rediger je nedavno prosila državno oblast, naj ji dovoli, da obesi zamorca McDaniela, ki je bil zaradi nekega umora obsojen na smrt. V svojem pismu piše dekle, da ni kriviljno, pač pa bi rada vedela, kakšne občutke ima človek, kadar pošlje koga na oni svet. Državna oblast je pozneje izjavila, da bi ji izpolnila prošnjo, toda ker dekle še ni polnoletno, ji ne morejo dodeliti rabeljskega opravila. Dekle, ki se tako ogreva za rabeljski posel, je kakopak — Američanka.

MODER POLKOVNIK

Narednikova žena se je šla pritožit čez svojega moža k polkovniku.

»Gospod polkovnik, moj mož me vedno pretepa.«

»To me prav nič ne briga,« je osorno odgovoril polkovnik.

»In čez vas vedno zabavlja.«

»To pa vas nič ne briga. Sva že opravila!« se je odrezal polkovnik.

GARANCIJA

Sodnik izreče tele pomembne besede:

»... in tako vas obsodim zaradi tatvine na 2 leti zapora.«

»To se pa natančno ujema,« pripomni uzmovič. »Na uri je bil listek, na katerem je bile zapisano: ‚Garantirano za dve leti'!«

Gospodarstvo

Hmeljarji zborujejo

Žalec, 25. marca.

Kakor običajno vsako leto se je tudi letos vršil na današnji praznik v Roblekovi dvorani občni zbor Hmeljarskega društva, 55. po številu. Občnemu zboru je predsedoval podpredsednik, žalski župan g. Lorber, ki se je v uvodih besedah spominjal smrti pokojnega kralja in smrti dolgoletnega društvenega predsednika Franja Robleka, katerega so včeraj položili k večnemu počitku na žalskem pokopališču.

Po otvoritvi je podal poročilo o delovanju društva poslovodja g. Petrič ek. Društvo je imelo v zadnji poslovni dobi v 13 podružnicah 1005 članov, 42 je včlanjenih pri centrali, tako, da je organiziranih 1047 hmeljarjev. Najmočnejša je podružnica v Žalcu, najšibkejša v Grižah. Opravilni zapisnik izkazuje 479 številk, pošti oddanih pisem in poročil je bilo 1281. Za sušenje hmelja je naročilo društvo svojim članom 258 voz skriljastega premoga iz Liboj. Proti požaru je društvo preskrbelo 12 strankam zavarovanje hmelja za dobo treh mesecev v znesku 1,309.000 Din. O stanju hmeljskih nasadov je društvo poročalo strokovnim inozemskim organizacijam in listom 14 krat, kakor tudi o tendenci in razpoloženju na trgu in cenah. V svrho urejevanja hmeljske kupčije sta se vršili dve anketi. Dogovor o sklepih obeh anket so naknadno sestavili domači hmeljski nakupovalci ter ga za vse kot obveznega tudi podpisali. Mednarodne konference v Žalcu 15. maja v svrho določitve s hmeljem zasajenega zemljišča sta se udeležila gg. Lorber in Senica, Hmeljske nasade na Češkem in v Nemčiji si je ogledal g. Lorber. Dne 3. avgusta si je ogledal naš hmeljski okoliš vodja zavoda za uničevanje hmeljskih škodljivcev v Žatcu dr. Linke, ki je konstatiral v našem hmeljskem okolišu peronosporo. Praktičnega tečaja za pravilno obrezovanje se je udeležilo večje število hmeljarjev. Društvo je tudi sicer storilo vse potrebne korake v korist in zaščito našega hmeljarstva, toda žal ne vedno z uspehom, če omenimo samo polovično vožnjo za hmeljske obiralce, česar ni bilo mogoče doseči. Nato je sledilo obširno poročilo o hmeljski sezoni v preteklem letu, ki je bila ena najslabših, kar goji Savinjska dolina hmelj. Množina lanskega pridelka se ceni na okroglo 10.000 met. stotov; hmelj se je prodajal po 10—40 Din. Neprodanega hmelja bo še kakih 300 met. stotov, iz prejšnjih let pa kakih sto. O nerednih hmeljski kupčiji, ki mnogo škoduje našemu producentu, sta se vršili dve anketi.

Blagajna izkazuje 12.043.95 Din dohodkov in 12.050.05 Din izdatkov. Po poročilih revizorjev (poročal g. Jošt) so sledile volitve novega odbora. V glavni odbro so bili izvoljeni za dobo treh let:

Antloga (Gotovlje), Bošnak (Parižlje), Četina (Sv. Peter), Hočevar Iv. (Gomilsko), Hojnik J. (Ločica), inž. J. Ježovnik (Arja vas), Kočevar N. (Žalec), Marinc J. (Sv. Pavel), Lorber R. (Žalec), Ocvirk M. (Mala Pirešica), Razboršek J. (Dobriša vas), Steiner A. (Gotovlje), Sketa J. (Trnava), Šlefančič Fr. (Podlog), Schwentner Fr. (Vransko), Petriček A. (Žalec), Omladič J. (Braslovče), Kožuh J. (Škofja vas).

Za pregledovalca računov sta bila izvoljena za dobo enega leta: Jošt M. (Gotovlje) in Kopriva A. (Arja vas). Nadalje so bili izvoljeni za dobo treh let v razsodišče kot člani: inž. Ježovnik, R. Lorber, Iv. Hočevar, E. Šušteršič in Jošt M., kot namestnika pa Steiner A. in Hodnik J.

Za leto 1936 se je določila naslednja članarina: hmeljarji, ki imajo do 2000 sadežev, plačajo 10 Din, do 6000 sadežev 20 Din, do 15,000 sadežev po 30 Din, kdor ima pa več sadežev, plača 50 Din.

Nato je g. Petriček poročal o društvenem glasilu, nakar so bili določeni trije zapriseženi senzali, ki naj skušajo v času hmeljske sezone posredovati med producentom in trgovcem, ter gledati, da ne bo prišlo v hmeljski kupčiji do tako žalostnega stanja, kakor je bilo zadnje leto, ko je bil producent grdo izkoriščan od hmeljskih prekupčevalcev. Kot prvi hmeljski senzali so bili določeni: Schwentner, Steiner Adolf iz Žalca in bivši upravitelj Dobrne A. Jankovič.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o perečih vprašanjih našega hmeljarstva, tako glede omejitve hmeljskih okolišev, o hmeljski trgovini, o škropljenju hmelja in zatiranju škodljivcev itd. V debato so posegli oba Jošta, Petriček, Prekoršek, Wernig, Reher, Znidarič, Mahen i. dr. Končno je g. Jošt stavil še resolucijo, kakšne korake treba napraviti v zaščito naših hmeljarjev, da ne bodo samo delali za tuje trgovce. O resoluciji bo razpravljal glavni odbor.

Konferenca zbornic v Ljubljani

Kot je poročal že »Ponedeljski Slovenec«, se je v nedeljo začela dvodnevna konferenca trgovsko-industrijskih ter skupnih zbornic v državi. Konference se je udeležilo 22 zborničnih predsednikov, podpredsednikov, svetnikov ter zborničnih tajnikov. Konferenci je prisostvoval v imenu ministrstva trgovine in industrije inspektor g. dr. Avgust Pavletić.

Na otvoritveni seji je pozdravil mesto odsotnega zborničnega predsednika gosp. Jelačina prisotni podpredsednik Zbornice g. Dragotin Hribar, udeležili pa so se seje tudi številni zborični svetniki iz Ljubljane ter vse tajništvo zbornice. Nato je prevzel predsedstvo konference predsednik novosadske zbornice gosp. Kosta Mirosavljević.

Sledili so referati o tarifnih vprašanjih: referirali so glani tajnik novosadske zbornice gosp. dr. Slavko Stanić, tajnik zagrebške zbornice dr. Lujo Karmanski, glavni tajnik ljubljanske zbornice gosp. Ivan Mohorič ter podpredsednik belgrajske trgovske zbornice gosp. Voja Petković. Sledila je diskusija ter je bil izvoljen redakcijski odbor za sestavo resolucij. Danes je bila na dnevnem redu razprava o samoupravnih financah, o čemer sta podala izčrpna referata gosp. dr. Tomo Beljan, glavni tajnik osješke zbornice in gosp. Ivan Mohorič, glavni tajnik ljubljanske zbornice. Sledila je obsežna debata, ki je pokazala vse slabe strani sedanje ureditve samoupravnih financ. Popoldne se je še enkrat sestal plenum ter so bile sprejete resolucije: glede obeh vprašanj, ki sta bili razpravljeni na konferenci. Nato je plenum konferenc sklenil, da ne objavi resolucij, dokler jih ne predloži na pristojnem mestu v upoštevanje.

Novo vodstvo sadnih trgovcev

Živahen potek občnega zbora. — Obračun z dosedanjo upravo

Maribor, 24. marca.

Združenje sadnih trgovcev in izvozničarjev za dravsko banovino je imelo danes popoldne v lovski sobi Orla svoj tretji redni občni zbor, ki je obenem zaključil zakonito triletno poslovno dobo dosedanjega vodstva. Zanimanje za občni zbor je bilo razmeroma slabo. Navzoča sta bila na zborovanju tajnik trgovske zbornice dr. Pless in okr. podnačelnik dr. Modrijan.

Občni zbor je otvoril predsednik Srečko Kranjc s komemoracijo za pokojnim našim vladarjem, kateremu so navzoči zaklicali trikratni »slava«. V uvodnih izvajanjih je omenjal, da v novi upravi ne sprejema več nobene funkcije. — Obširno in izčrpno poročilo o delovanju Združenja je podal tajnik Albin Ambrožič. Uvodoma je navajal kratko zgodovino pokreta sadnih trgovcev, prve težave in prve uspehe leta 1930 ustanovljenega združenja, ki se je na novo organiziralo na osnovi novega obrtnega zakona l. 1932 v prisilno stanovsko združenje. Uspehi organizacije so vidni v zakoniti ureditvi sadne trgovine, zlasti v odpravi šušmarstva ter verižništva in pa v izključitvi direktnega nakupovanja od strani inozemskih izvoznikov. Poenostavila se je oblastvena kontrola nad sadno trgovino ter se je s tem preprečilo prej običajno izkoriščanje sadnih producentov. Za našo sadno trgovino usodno minulo poslovno leto 1934 je stavilo na Združenje silne zahteve. Težkoče, ki so nastopile zaradi nove trgovske pogodbe z Nemčijo, zlasti pa še zaradi monopolne vloge, ki jo je zavzel pri izvozu sadja na neipška tržišča »Prizad«, so dovoljno znane iz sestankov in zborovanj ter iz časopisnih poročil. Združenje se je sedaj zavzelo za primernejšo ureditev sadnega izvoza v prihodnji sezoni ter je poslalo na pristojna mesta svoje tozadevne predloge, ki so bili nedavno objavljeni v časopisju. Izdalo se je v pretekli sezoni 263 legitimacij za nakupovalce, 48 izvoznih uverenj, 67 kontingentnih potrdil. Članov šteje združenje 98. — Iz blagajniškega poročila, ki ga je tudi podal tajnik, je razvidno, da je imela organizacija lani 41 334 Din dohodkov in 38.274 Din izdatkov. Neizterjane članarine je še 9000 Din, od tega precej dvomljivih terjatev. Čistega premoženja ima Združenje 10 tisoč dinarjev.

Zborični tajnik dr. Pless je omenjal oporo, ki so jo imeli sadni trgovci in izvozničarji v zbornici, ki se je vsikdar zavzela za njihove interese ter obljubil to podporo tudi v bodočnosti.

V stvarnih izvajanjih je razčlenjeval delovanje dosedanje uprave Jože Hrastelj ter ga ostro kritiziral. Članstvo je pogrešalo v dosedanjem vodstvu ono vez, ki bi ga tesneje pritegnila v skupnost. Največja napaka je bila ustanovitev sindikata ter tajnstvenost, s katero je ta vodil pogajanja s Prizadom ter s tem povzročil vznemirljivo šušljanje med ostalim članstvom, ki ni bilo v sindikatu. Tako je potem prišlo, da organizacija ni predstavljala več tega, kar bi morala biti. Nezadovoljstvo članstva se je izražalo v zahtevi po izrednem občnem zboru, ki se ga je uprava branila na vse kriplje in tudi ubranila.

V razpravo je prišel potem predlog uprave, naj bi se Združenje likvidiralo. Predlog je zagovarjal in utemeljeval Jože Hrastelj, večina pa ga je zavrnila. V debati so se udeležovali trgovci Birkmayer, Ratej, Pevec, Göttlich, Kostajnšek in Matjašič. — Sprejel se je tudi proračun za novo upravno dobo, ki predvideva 30.900 Din izdatkov in 31.000 Din dohodkov. Članarina se je določila na 300 Din.

Sledile so volitve. Na čelo Združenja so prišle povsem nove moči. V upravo so izvoljeni: Palouc, Pevec, Gajšek Fric, Zobar, Kerenčič, Pučnik, Koražija, Hrastelj Joža, Rataj, Gaves, Haberman, Hlade, Puconja in Snuderl. Namestniki: Ketiš, Matjašič, Hrastelj Tone, Švarc. - Nadzorni odbor: Birkmayer, Oset, Kapel; namestniki: Smeh, Dreo, Krajnik.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da sestavi ožji tričlanski odbor (Palouc, Koražija, Birkmayer) resolucijo proti sklepu, naj bi se poveril izvoz sadja Kmetijski družbi, ki so ga napravili danes dopoldne kmetski zborovalci na svojem shodu v Unionu. Ob zaključku sta izpregovorila Pevec in Jože Hrastelj nekaj pomembnih besed o nalogi trgovskega stanu, ki naj sodeluje s kmetom, mu pomaga dejansko, z nasvetom in vzgledom k napredku in blagostanju, ker je le od tega odvisen prospeh trgovine. Iz trgovskih vrst je treba odstraniti vse one, ki ne mislijo pošteno delati ter se z izžemanjem bogateti na račun ljudstva.

Trgovinska pogodba z Italijo

Zagrebški »Jutarnji list« poroča, da je med našo vlado in italijansko dosežen sporazum, da se sedaj ne vrše pogajanja za nov trgovinski sporazum. Kajti obe državi imata namen temeljito proučiti vprašanje trgovskih odnošajev med obema državama in pripraviti dalekosežno trgovinsko pogodbo med obema državama, in sicer za dalj časa. Vse to je v zvezi z akcijo za gospodarsko in politično zbližanje med obema državama.

Trgovinski odnošaji med obema državama bodo urejeni provizorično do konca junija na isti način kot dosedaj, to je, da bo dovoljen uvoz istih količin kot lani in da bo sedanji provizorični režim do dne 31. marca podaljšan za tri mesece. Naša država je dobila garancije, da zaradi tega ne bo niti malo trpel naš izvoz. Obe državi pa bosta pridobili dovolj časa, da pripravita ves materijal, ki se nanaša na sklenitev nove, za obe državi ugodne trgovinske pogodbe.

*

Polovična voznina na železnicah je dovoljena obiskovalcem letošnjega spomladanskega velesejma v Ljubljani, ki ga bomo imeli v času od 1. do 11. junija. Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 27. maja do 11. junija zaključno, za povratek pa od 1. do 16. junija t. l. zaključno. — Razstavno blago se prevaža tudi po polovični ceni v smislu odredb tarife za prevoz blaga, zvezek 1-A-IX.

Borza

Dne 25. marca 1935.

Denar

Curih. Belgrad 7.02, Pariz 20.38, London 14.74 (14.775), New York 309 (309.125), Bruselj 69.75, Milan 25.475, Madrid 41.20, Amsterdam 208.90, Berlin 124.05, Dunaj 56.90, Stockholm 76, Oslo 74.05, Kopenhagen 65.85, Praga 12.915, Varšava 58.25, Atene 2.93, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05, Buenos Aires 0.7825, Japan 0.86.

Zasebni kliring: Avstr. šiling 8.63—8.73 (8.68), London 229.20—230.80 (230), Madrid 5.40 do 5.50 (5.45).

Sport

BSK : Ilirija 5 : 2 (1 : 1)

Ljubljana, 25. marca.

Današnja prijateljska tekma med drž. prvakom min ljublj. Ilirijo je privabila okrog 1500 gledalcev, ki so z zanimanjem zasledovali potek igre. Kljub temu, da naš ligaš ni dal včeraj igre, ki bi mogla služiti za današnje srečanje kot nekaka reklama, se je vendar nabralo zadovoljivo število gledalcev in so tudi prišli po večini na svoj račun, kajti belo-zeleni so nam podali igro, s katero smo bili več ali manj vsi zadovoljni. Res je sicer, da je bil današnji njen nasprotnik v veliki premoči in da je s svojo tehniko daleč nadkriljeval domače moštvo, vendar moramo priznati, da se z Ilirijo ni smel danes preveč igrati. Že takoj v začetku je pričela Ilirija pritiskati v ostrem tempu, ki ga pa v drugem polčasu, izvzemši začetka in konca ni mogla vzdržati. BSK-ovci so takoj uvideli, da ne bodo smeli štatirati, ako bodo hoteli ohraniti svoj renome, ki ga po vsej pravici uživajo širom naše domovine. Prav resno so se morali zavzeti in ker je Ilirija napravila vse, kar je bilo v njeni moči in ker jo ni spremljala sreča, zato smo videli danes tekmo, s katero smo lahko — če jo vzamemo s strogo sportnega stališča — lahko zadovoljni. Rezultat, ki sicer popolnoma odgovarja poteku igre, nas ne sme motiti, ker belo-zeleni so nam podali neprimerno boljšo igro kakor včeraj naš ligaš. Zlasti v prvem polčasu so nam tako zaigrali kakor v njenih dobrih časih, le v drugem polčasu so popustili. Malič v golu je izvrstno branil težke bombe, le prvi gol je spustil po svoji krivdi, kajti tega bi moral ubraniti vsak začetnik provincijalnega moštva. Ožja obramba je v splošnem dobro čistila nevarne situacije. Half-linija je bila sicer bolj defenzivna, vendar je še dokaj dobro držala zvezo z napadom. Napad je še dokaj kombiniral in je izvedel nekaj uspešnih akcij. Vendar je bila njena formacija v prvem polčasu boljša kakor v drugem.

O BSK-u smo že včeraj poročali in danes o njem ni nič novega povedali. Zdi se, da je hotel danes nekoliko ležerneje igrati — in to se je opazilo zlasti pri Moši, ker mu ni šlo za točke, vendar je moral kmalu uvideti, da ima opraviti z nasprotnikom, ki ga je le treba kolikor toliko upoštevati. In ravno to je prineslo igri ono napetost in živahnost, ki jo nogomet zahteva. Sicer se je tudi danes igralo precej enostransko torej precej pred golom Ilirije, vendar je bila igra v splošnem toliko odprta, da so tudi razvajeni gledalci prišli na svoj račun.

Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

BSK: Glaser—Petkovič, Nikolić—Arsenijević, Stevović, Božić—Kneževič, Šurdonja, Moša, Bozović, Glisović.

Ilirija: Malič—Svetic, Berglez—Unterreiter, Sočan, Luce—Jug (Ice) Lah (Slapar), Pikič, Slapar (Dolski), Dolski (Doberlet).

Gole za BSK so dali: Glisović v 36. minuti prvega polčasa, isti v 9. minuti drugega polčasa, v 20. minuti strelja Šurdonja 11 metrovko, v 24. minuti Moša in v 35. minuti Kneževič. Za Ilirijo pa Dolski v 45. minuti prvega ter Pikič v 38. minuti drugega polčasa.

Sodil je g. Jordan v splošnem dobro in objektivno.

Primorje (rez.) : Ilirija rez. 6 : 0 (2 : 0). V predtekmi sta se srečali rezervi naših vodilnih klubov. Sodil je g. Ehrlich.

SK Maribor : SK Železničar 0 : 2

Maribor, 25. marca.

Mariborski derby, kakor se je včasih imenovalo srečanje gornjih nasprotnikov, je nudil danes slab sport. Niti eno moštvo ni moglo pokazati zadovoljive igre, žoga se je po večini nabijala brez smisla, le par potez je bilo premišljenih. »Železničar« je bil za spoznanje boljši od »Maribora« ter je rezultat z dvema goloma diference skoraj previsoko izražen. Prvi čas je potekel brez gola, v drugi polovici pa je v 16. minuti diktirano 11 metrovko Pezdiček pretvoril v gol. Tik pred koncem je iz lepega prostega strela iz kakih 25 m zabil Pavlin z glavo drugi gol in postavil končni rezultat. Tudi proti »Železničarjem« je bila diktirana 11 metrovka, ki jo je pa Konič streljal s prečko. Omenjati posamezne igralce bi ne imelo veliko pomena, bili so skoraj vsi v slabi formi. Tudi sodnik g. Ramovš iz Ljubljane ni zadovoljil. Njegovo debatiranje z igralci, izrekanje izključitev in zopetna prekinitev istih je slabo vplivalo na igralce, poleg tega pa je bil tudi nesiguren v presojanju faulov in off side. Gledalcev je bilo ca 500.

Predtekma med rezervami obeh klubov se je končala z zmago Železničarjev 4 : 2 (3 : 1). Tudi ta tekma je bila nesigurno nabijanje žoge. Sodil je g. Kasper.

SK Rapid (Maribor) : SK Atletiki (Celje) 5 : 1 (2 : 0)

Celje, 25. marca.

Danes popoldne je bila na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Rapidom in SK Atletiki. Tekma ni bila posebno zanimiva. Rapid je celo igro lahno prevladoval in znatno nadkriljeval Atletike. Atletiki so igrali primitivno in raztrgano. Gledalcev je bilo nad 300. Sodnik Šaleker je bil v splošnem zadovoljiv, spregledal pa je mnogo napak.

V predtekmi sta igrali rezerva Atletikov in rezerva Jugoslavije (Celje) ter se je tekma končala s 5 : 1 (2 : 0) v korist Atletikov.

Table-tenis turnir v Mariboru

Maribor, 25. marca.

Kakor smo že včeraj poročali, se je vršil dne 23. in 24. marca v Mariboru velik table-tenis turnir, na katerem so nastopali poleg domačinov tudi naši mednarodni reprezentanti. Turnir je priredil ISSK Maribor v odlični organizaciji. Turniskemu komiteju je predsedoval dr. Stamol, vrhovni sodnik je bil Fran Mastek, vrhovni vodja ravnatelj Loos, v razsodišču pa gospa Ravnikova, prof. Seunik, Gilly, Golubović, Voglar in Šepec. Sodelovalo je na turnirju šest klubov, in sicer Jugoslavija iz Celja z dvema moštvoma, ISSK Maribor z dvema moštvoma, Hermes in SK Ilirija iz Ljubljane, SK Celje in Zagrebačko klizalačko društvo kraljice Marije. Skupno je nastopalo 40 tekmovalcev. V mednarodnem single gospodov je zasedel prvo mesto znani mednarodni tekmovalec Heksner iz Zagreba, drugi je njegov klubski tovariš Mayer, tretji mladi in mnogo obetajoči Sersen iz Maribora, četrti Čoh (Jugoslavija, Celje). V double gospodov sta zasedla prvo mesto Marinko-Horvat (Hermes), Čoh-Furlan (Jugoslavija), tretja sta Heksner-Mayer (ZKD). V klubskem prvenstvu je prvi ZKD (Heksner, Mayer, Maksimović), sledi Hermes (Horvat, Marinko), SK Jugoslavija (Čoh, Furlan, Golob) in četrti ISSK Maribor (Korenčan, Sersen, Vodeb). Ilirijana Žiža in Geržinič sta prepozno prispela, da bi lahko nastopila v singlu, v double pa sta izpadla v borbi proti Horvatu in Marinku (Hermes).

V singlu juniorjev je prvi Korenčan, drugi Franc Preis. Ob zaključku turnirja se je zahvalil izvenmariborskim udeležencem turnirja, predvsem drž. prvaku Heksnerju, prof. Seunik.

Turnirju je prisostvoval tudi savezni kapitan in tehnični referent JTTS Nikola Mogan, ki je bil z našimi reprezentanti na svetovnem prvenstvu v Londonu. G. Mogan je izjavil poročevalcu »Slovenca«, da mu je uspelo na mednarodnem kongresu TTF v Londonu doseči, da se bo vršilo svetovno prvenstvo za leto 1936 pri nas, in sicer v Zagrebu. Z organizacijo te velike sportne prireditve sta poverjena Mogan in dr. Zahradski. Poleg evropskih držav bodo sodelovale tudi Amerika, Kanada in Japonska. Avstrijsko časopisje se je začelo močno zaganjati proti temu sklepu ter zahteva, da se naj vrši prvenstvo na Dunaju. Upati pa je, da Avstrijci s svojimi željami ne bodo uspeli. Mariborski turnir je bil letos prva večja prireditev; slične se bodo vršile še v vseh mestih države, da se tako pripravimo na mednarodno prvenstvo v prihodnjem letu.

Cross-country prvenstvo mesta Zagreba

Nastopilo je 150 tekmovalcev

Zagreb, 25. marca. b. Včeraj dopoldne se je vršil tukaj tradicionalni cross-country za prvenstvo Zagreba. Tekmovalo se je po novih dolčebah Jugoslovanske lahkoatletske zveze. Vsa proga je tekla z igrišča Haška, kjer je bil start in cilj, skozi maksimirski gozd in nazaj. Pri juniorjih B je tekmovalo 45 tekmovalcev, torej 15 skupin po tri. Proga je bila dolga 1500 m. Izidi: 1. Hašk 5,08; 2. Hašk 5,09; 3. Concordia. Daljni plasman se ni mogel ugotoviti, ker zagrebški sodniki še niso bili v formi. Zato je bil ta del tekmovanja za skupno oceno anuliran in se bo ponovil. — Juniorji C. Nastopilo je 35 tekmovalcev na progi 3000 m. Izidi: 1. mladi talentirani tekač varaždinske »Slavije« Takač, ki še mnogo obeta; v času 11.40.5; 2. Kneževič (Maraton) 12.03; 3. Škrtić (Hašk) 12.16; 4. Zupan (Hašk) 12.19; 5. Dunić (Maraton) 12.23. — Po moštvih so dosegli: 1. Hašk 97 točk, 2. Maraton 45 točk, 3. in 4. Concordia in varaždinska Slavija po 19 točk. —

Seniorjev je startalo 56 na progi nekaj daljši od 5000 m. Izidi: 1. Flass (Hašk) 19,48.8; 2. Doršić (Maraton) 19,51.8; 3. Calić (Slavija, Varaždin) 20,04; 4. Šindelar (Concordia) 20,27; 5. Bloh (Makabi) 20,31; 6. Prišćan (Hašk) 20,39; 7. Gales (Concordia) 20,41. Med prvo dvojico se je na vsej progi vodila huda borba, ki se je odločila šele na igrišču ko je Flass v dobrem sprintu prehitel utrujenega Doršića. Po moštvih vodi Maraton s 141 točkami pred Haškom s 121 točkami in Concordio s 111 točkami.

Vrednostni papirji

Zagreb. 7% inv. pos. 77—78, agrarji 45 do 46.50, vojna škoda 375—377 (375), 3., 4., 5., 6., 7 377 bl., begl. obv. 66.50 bl., 8% Bler. pos. 75 do 78, 7% Bler. pos. 67.25—68, 7% DHB 70.50—72, Nar. banka 5000—5300 (5100), Priv. agr. ban. 260—262, Trb. 125—130 (128).

Belgrad: vojna škoda 377—378 (377—378), 4. 376.50—377 (377.50—378.50), 7% inv. pos. 87,25 do 79 (78.50), agrarji 48—48.50 (48), begl. obv. 66.50—66.75 (66.75, 67), 7% Bler. pos. 68.50 bl., 7% DHB 70—72, Nar. banka 5220—5350, Priv. agr. banka 259—259.50 (258.50, 260).

Zanimivosti in razne sličice iz Planice

Ratečani imajo prav radi, da se vršijo v Planici kake večje sportne prireditve. Saj se tiste dni zbere navadno veliko ljudi, ki zasedejo do zadnjega kotička vse prostore, ki jih oddajajo gostoljubni Ratečani svojim gostom v najem. Je to sicer majhna, priprosta vasica, vendar čista, ki se pokaže zlasti v notranjosti hiš, in katerih zunanjost se sploh ne da primerjati s snažnostjo, ki jo držijo ti ljudje v svojih skromnih domovih. To smo opazili že o priliki lanskih mednarodnih tekem in tako je bilo tudi letos in oni, ki so bili prvič tu, se niso mogli načuditi snažnosti, ki jo imajo tu. Tako je naš tretji sostanovalec, ki je bil letos prvič tu, zjutraj na vse mogoče načine hvalil snažnost in prijaznost gospodarja, pri katerem smo stanovali. To kaže, da ti ljudje ljubijo snažnost in s tem tudi privabijo tujce, katerih bo vedno več in zlasti sedaj, ko imamo tako skakalnico v Planici.

V teh krajih je vedno precejšnja frekvenca, letošnje mednarodne skakalne tekme so pa

napravile iz Rateč pravo velemestno življenje.

Najprej so bili tu skakalci, sredi tedna so pa začeli prihajati ostali gostje, med katerimi je bilo seveda največ dijakov. V petek se je čutil že močan pritisk na stanovanja, katerih je v soboto popolnoma zmanjkalo. Ne vem, kam so se spravili vsi oni mnogoštevilni udeleženci, ki so prišli v soboto z večernim vlakom. Vse gostilne in drugi lokali so bili natrpani tako, da se niti ganiti nisi mogel. Večje in manjše gruče so stale v vasi, vriskale in prepevale pozno v noč. Skoraj vsaka družba je imela kak instrument s seboj, tako, da so bili udeleženci tudi s te strani dobro preskrbljeni. Izredno živahno je bilo seveda tudi v ilirijanskem domu, kjer je bila zbrana vse dni zelo pestra mednarodna družba in kjer je prav za prav središče vsega zimskega sporta. Najživahnejše je bilo vsekakor v Ratečah, saj je bil tu zbran glavni kader onih, ki so prišli gledat. Po prihodu vsakega vlaka se je stvoril cel gozd smuč pred rateškim kolodvorom, tako, da so kar sonce zatemnile. In potem se je vila ta dolga vrsta proti Ratečam, oziroma proti ilirijanskemu domu, kar se je ponavljalo po prihodu vsakega vlaka.

Poleg zračnih mojstrov, katere smo imeli priliko gledati zadnje dni v tednu in potem v nedeljo, smo imeli tu še druge umetnike. Če pogledamo najprej na sportno, ali bolje rečeno na akrobatsko polje, potem ne smemo prezreti nekega avstrijskega smučarja, ki je v nedeljo tik pred glavnim nastopom v Planici izvajal zadaj za kordonom občinstva salto mortale na smučeh. In kako krasno in sigurno jih je izvajal! Toda občinstvo se za njegove umetnosti ni dosti zmenilo, kajti njihovi pogledi so bili obrnjeni na veliko skakalnico, gori visoko v hrib, odkoder bodo priplavali drugi »tiči«. Nek češki tekmovalec je to zvečer v Ratečah poskušal in je tudi napravil, vendar brez smuči! Še dvojni skok, to se pravi skok, ki sta ga izvedla dva češka skakalca »vštric« v soboto po zaključnih skokih za slovansko prvenstvo, moramo omeniti. Da se nikomur ne zamerimo, moramo omeniti tudi one umetnike, ki niso prišli zato v Planico, da kažejo občinstvu svoje umetnosti, ampak so izvajali ta svoj stranski poklic le mimogrede za zabavo družbe, ki je bila z njimi. Pri tem pa je imela navadno vsa gostilna veliko zabave. Nekateri so bili prav posrečeni in ne zaostajajo za cirkuškimi klovni. Toliko smeha, kot so ga izzvali ti ljudje s svojim nenajavljenim nastopom, že menda dolgo ni bilo v Ratečah. Tako razigrane so bile vse družbe po vseh teh ceremonijah, da se radi smeha drug drugega niso mogli razumeti. Tako je bilo po vseh lokalih, tu manj, tam zopet več, povsod same smučarske družbe, ki so bile izredno razpoložene, in oni, ki nimajo dobrih živcev, v tem vrvežu sploh ne bi mogli obstati. Po polnoči je jela polagoma pojenjavati ta živahnost in lokali so se začeli prazniti. Zelo prijetno je bilo seveda tudi pri Kajžarju, kjer se običajno zbira »tiskovna sila«.

Tudi izletov v bližnjo in daljnjo okolico so napravili udeleženci ob tej priliki izredno mnogo. Največ jih je šlo v Tamar, potem na Peč in Petelin'ek. Snega je po poti, ki se vije iz Rateč, sedaj po naši, sedaj po italijanski zemlji, precej pobralo, vendar ne toliko, da bi se naša skupina ne mogla vrniti na smučeh prav do Rateč. Na Peči in na Petelinjeku je bila smuka prav dobra. Prijeten smuk od naše obmejne stražnice te zanelje prav pred kočo »Dreiländerhaus« na avstrijskem ozemlju. Od tu in če se povzpneš še malo višje, se ti nudi krasen razgled proti Koroški in na ostale kraje na naši, avstrijski in na italijanski zemlji.

Okrog ilirijanskega doma se je razvilo v nedeljo po tekmah

pravo taborenje.

Vsak kotiček okrog drevja, ki je bil količkaj primeren za sedenje ali ležanje, je bil zaseden od manjših in večjih skupin, ki so prišle ta dan v Planico. Velika večina pa se jih je smučala in zato je bila Slatna nabito polna in so terene v vsej okolici tako zdrgnili, da je bila ploskev ledenotrda kljub hudo pripekajočemu soncu. Ilirijanski dom pa so tako oblegali, da je moral biti človek vesel, če je sploh mogel priti v njegovo bližino, kaj šele, da bi mogel dobiti kako okrepčilo. Reveži smo bili oni, ki smo imeli opravka v domu in ki smo morali priti notri. In končno bi še omenil pestrost Avstrijcev, izmed katerih so bili nekateri napravljeni kakor

pravi pastirji na p'aninah.

So pa to zelo simpatični fantje in vedno zelo veseli. Pri vsej njihovi resnosti so tudi zelo humoristični. Pozabili bi skoraj omeniti

salto mortale pri 75 m skoku,

ki ga je izvajal v soboto nek njihov skakalec na veliki skakalnici. Bil je to sicer neprostovoljen skok, vendar zanimiv in ga menda ne bomo zopet kmalu videli. Imel pa je pri tem skakalec res veliko srečo in mislimo, da se bo v bodoče temeljito premislil, preden bo dovolil, da se bodo zračni vetrovi tako igrali z njegovo telesno težo. Ker so to korajžni fantje, smo jih vsi težko pričakovali pri nedeljskih tekmah. Toda glej ga spaka, razen Gregorja Hella, katerega so hudomušneži nazivali za uskoka, ni noben Avstrijec nastopil. Vsi so se kot en mož uprli pozivu avstrijskega vodstva, ki ni dovolilo vsem nastopiti na tekmah. »Vsi ali pa nobeden!« je bilo njihovo geslo in zato so gladko marširali nazaj z »drvmi« na ramah proti ilirijanskemu domu ter so potem sodelovali pri skokih samo kot gledalci.

Med mnogoštevilnimi smučarji je bilo tudi polno brhkih smučark in vse so bile zelo glasne. Tudi te so preskušale svojo srečo na dilcah v bližnji okolici planiške skakalnice. Nekatere so se hotele še zadnjikrat v tej sezoni pokazati v svojem smučarskem dresu. Še več. Celo takih ni manjkalo, ki so imele popolnoma nov kroj in nove smučke, na katerih spodnjem delu se je še točno poznala firma, kjer so bile kupljene. Neka Zagrebčanka ali od tam doli nekje je morala biti doma, vsaj iz njenega dialekta bi se dalo to sklepati, tip-top adjustirana od nog do glave in še gotove dele na obrazu je imela namazane s specijalno mažo, da bi ja bolje šlo, je bila v spremstvu večje, očividno rutinirane smučarske družbe, ki je hlačala v peklenskem tempu proti kolodvoru, da ja ne bi zamudila vlaka. Na mali strmici, kjer so morali drugi prav močno pritiskati, da so imeli vsaj nekaj od smuka, je ta dama izvedla takoj pri vrhu nekak saltu mortale podoben skok in srečno pristala na onem delu telesa, kjer izgubi hrbet svoje pošteno ime. Pa se je brž potegnil zanjo njen spremljevalec, enakovreden smučarski drug, ki jo je opravičeval: »Pa nemojte, ona ne skija mnogo, ona je još anfengerica.«

Ne bilo bi prav, ako bi ne omenili odhoda vlakov v Ljubljano in

velikanskega navala na vlake zvečer.

Kmalu po tekmah so se začele namreč zgrinjati vse te mase proti kolodvoru, ki je bil na mah zabasan. Tu so se odigravale prav zanimive in vesele scene. Ljudje so lezli celo na strehe paviljonov, ki so jih postavili v bližini kolodvora in skakalnice razni gostilničarji. Vsi so hoteli dati duška svojemu raznoloženju nad uspehom in so ga kazali na najrazličnejše načine. Najživahnejše je bilo seveda pred in na kolodvoru samem, kjer je bilo pravo

sneženo bombardiranje.

Smeha je bilo več ko dovolj, medtem ko so se zopet nekateri, ki se še niso »poglobili« dovolj v smučarsko življenje, na vse pretege jezili. Toda to ni nič pomagalo; bile so prevelike množice in zato ni nihče vedel, odkod je priletelo in kdo je vrgel kepo. Če si dobil »sneženi blagoslov«, si moral kar potrpeti, in če si se hotel zavarovati pred drugimi, si se moral pač umakniti s tega bojišča v bližnjo gostilno ali pa še sam energično poseči vmes. Vsak vlak, ki je stal ali ko je odhajal, so kar obsuli z »bobnečim ognjem« sneženih kep. Ni pomagala nobena intervencija, saj celo orožniki in železničarji niso bili varni pred temi bombami, ki so kar deževale. In v tem razpoloženju se je zaključila nedelja, dokler niso prenatrpani vlaki odpeljali zadnjih udeležencev z rateškega kolodvora.

Pazite na svoje zdravje in na svojo obutev!

Turisti, lovci, smučarji in vsi oni, ki imajo bodisi poklicno, bodisi v zabavo opravka v vlažnem terenu ali v snegu naj uporabljajo mazilo HEVEAX, za katero *jamčimo, da napravi vsako obuter nepremočljivo* —

Dobiva se pri tvrdki *G. Gorec*, d. z o. z., *Ljubljana*, Palača Ljubljanske kreditne banke.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar

Vsak večer koncert. —

Vajenci

Učenca

14—16 let starega, dovolj razvitega, s primerno šolsko izobrazbo, sprejmem v trgovino. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe z lastnim rokopisom upravi »Slovenca« pod štev. 3310. (v)

Službe iščejo

Kmečko dekle

zdravo, pošteno, gre kot služkinja k pošteni katoliški družini. — Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1473. (a)

Vnajem

ODDAJO:

Trgovina

v večjem obsegu, s specerijskim, kolonijalnim blagom, deželnimi pridelki in mlinskimi izdelki, dobro vpeljana, v industrijskem mestu na Gorenjskem - se radi selitve odda s stanovanjem v najem za več let. Ponudbe poslati pod značko »Trgovina Gorenjske« 3041 upravi »Slov.« v Ljubljani. (n)

Lep lokal

za trgovino, v centru, odda v najem Zdravilišče Rogaška Slatina. Interesenti naj se obrnejo osebno ali pismeno na upravo »Slovenca« pod št. 3316. (n)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu« posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem naš kupca ti s knižico da.

Trgovska hiša

nova, v fari na Gorenjskem, brez konkurence - ugodno naprodaj. Vprašanja nasloviti pod značko »Trgovska v fari« št. 3042 upravi »Slovenca« v Ljubljani. (p)

Hiša z vrtom

in gospodarskim poslopjem, v bližini Domžal, za gostilno in mesarijo posebno priporočljiva - se ugodno proda. Pismene ponudbe poslati v upravo »Slov.« v Ljubljani pod šifro »Hiša Domžale« št. 3043. (p)

Hiša v Spodnji Šiški

z vrtom, malo trgovino, pripravna tudi za drugo obrt - naprodaj. Interesenti pišite pod značko: »Hiša v Šiški« št. 3044 na oglasni oddelek »Slov.« v Ljubljani. (p)

Novi hiši

ob Dunajski cesti, zraven Ljubljane — prodam za vsako ceno. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »40.000 Din gotovine« št. 2915. (p)

Enonadstropna hiša

nova, v podeželskem mestu pripravna za vsakega obrtnika - naprodaj. Polovica kupne vrednosti hranilna knjižica Ljubljanske kreditne banke, ostalo gotovina. Ponudbe upravi »Slov.« št. 3045. p

Glasba

R. Warbinek

najstarejša tvornica klavirjev

Ljubljana

Gregorčičeva ul. 5 I.

Prodaja inozemskih in lastnih izdelkov

Strokovnjaška popravila in uglaševanje

Najcenejša izposojevalnica

Obročna odplačevanja

Prodamo

Če avto svoj star prodajas al' motorja bi znebil se rad hrž kupcev ti mnogo priženi Slovenčev najmanjš' inserat

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Otroško posteljico

s predalom poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3322. (l)

Žgano apno

v vsaki množini se bo dobilo sredi tega tedna pri Kat. Vodnik, Podutik št. 25. (l)

Semenski oves,

grahoro,

domačo črno deteljo,

banaško lucerno,

travna in druga semena za polje

dobite pri tvrdki

FRAN POGAČNIK

d. z o. z. v Ljubljani,

Javna skladišča (Balkan)

Tyrševa (Dunajska) c. 33

Inserirajte v ‚Slovencu'!

V globoki žalosti javljamo, da je danes po velikem trpljenju umrla naša predobra mama, sestra in teta, gospa

Božič Franja

vdova po železn. zvaničniku

Pogreb blagopokojne bo v torek, dne 26. t. m. ob štirih popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, 24. marca 1935.

Žalujoči otroci in sorodniki.

Umrl nam je danes naš srčnoljubljeni, dobri soprog, oče, brat, stric, svak in tast, gospod

IVAN STIENE

davčni uradnik v pokoju

po dolgem, mukepolnem trpljenju, previden s svetimi zakramenti, v 71. letu starosti.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 27. marca 1935 ob treh popoldne od doma žalosti Slomškova ulica št. 4 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 25. marca 1935.

Rodbina Stiene in ostalo sorodstvo.

Primož Trubar 7

»Nekje moramo vendar iskati pomoči« — je dejal prvi ključar. »Če jo na svetu ne dobimo, jo bomo dobili na priprošnjo svetnikov pri Bogu. Jaz sem vedno slišal, da je sveti Boštjan, ki so ga neverniki s puščicami prebodli, poseben zavetnik v boleznih. Prav tako sv. Rok, ki je stregel okuženim bolnikom, ko so jih vsi drugi zapustili.«

»Da, da« — je dostavil Trubar — »pri Bogu je naše rešenje. On je vsemogočen, On je vreden vse naše časti in hvale.«

»Svetniki so pa njegovi prijatelji, zato tudi njih prošnja kaj velja« — je pripomnil drugi ključar.

»Verjemite, oče« — je odgovoril župnik — »da vsako češčenje, ki ga izkazujemo komu drugemu, krajša božjo čast. Bogu gre slava vekomaj!«

Tedaj je pripovedoval prvi ključar:

»Te dni smo postavili preprosto leseno kapelo in obesili na steno sliko svetega Boštjana in Roka. Ljudje so začeli dohajati v kapelo, da bi se priporočili svetnikoma za odvrnitev kuge. Pravijo pa, da lesena stavba ni primerna za tako vzvišen namen in da moramo zgraditi lepo cerkev.«

»Kaj?« — je zavpil župnik. »Kaj? Brez moje vednosti in brez mojega dovoljenja ste postavili kapelo in imate shode v njej?«

»To je le zasilna stavba, ki jo lahko odstranimo, kadar bi bilo treba« — je pojasnjeval drugi ključar. »Zato sva prišla prosit, da bi postavili zidano.«

»Danes vama nič več ne odgovarjam« — je rekel Trubar. Poklical bom vaju, kadar bo treba. Sta že opravila.«

Ključarja sta molčé odšla iz župnišča. Dalj časa nista nič govorila. Pozneje sta postala pogumnejša in začela ocenjevati župnikovo neprijazno vedenje.

»Nisem pričakoval, da bova tako slabo naletela« — se je pritoževal prvi. »Kakšnega mišljenja pa je naš gospod, da nasprotuje v takih rečeh, ki bi jih moral podpirati kot duhovnik? Dolgo se mi že čudno zdi, zakaj se vozi tolikokrat v Ljubljano. Izvedel sem, da je v Ljubljani več gosposkih ljudi, ki razširjajo neko novo vero. Morebiti zahaja tudi on v njih družbo.«

»Vse mogoče« — je rekel oni. »Mlad je še, zato ga bodo toliko lažje pridobili na svojo stran.«

Nato prvi:

»Shajajo pa se menda bolj na skrivnem, ker se bojijo, da bi jih ne preganjala gosposka. Ti — meni je prišlo zdaj nekaj na misel. Kamnikar iz Radeč mi je pravil, da bo šel jutri v Ljubljano. Danes dopoldne bom šel k njemu in ga prosil, naj v Ljubljani povpraša, kako je s tistimi novoverci. Mi smo predaleč od glavnega mesta in prav malo vemo, kaj se godi po svetu.«

Ni še preteklo teden dni, ko je prinesel Kamnikar vse polno novic iz Ljubljane. Povedal je, da se imenuje nova vera Lutrova vera. Ime je dobila od nekega nemškega meniha, ki se je pisal Lutra, pa saj menda še živi na Nemškem. Ta je v verskih rečeh drugega mišljenja kakor mi in se zoperstavlja menda samemu papežu. Papež pa ga je izobčil iz katoliške cerkve. Vsi so mislili, da bo to Lutra spametovalo, toda ne zmeni se za izobčenje, temveč še bolj vneto razširja krivoverstvo. Iz Nemčije je prišla ta vera v Avstrijo in v Ljubljano. Tukaj ima Luter že veliko pristašev, ki pošiljajo njegove spise na vse strani. Tudi nekaj duhovnov je med njimi. V njih družbo prihaja večkrat Primož Trubar, župnik iz Loke pri Zidanem mostu. Zoper odpadnike je nastalo v Ljubljani hudo nasprotstvo. V frančiškanski cerkvi je začel javno zoper nje govoriti pater Tomaž, v Novem mestu pa pater Janez. Tudi škof Krištof Ravbar je velikonočno nedeljo v stolni cerkvi povzdignil svoj glas zoper krivoverce in rotil ljudi, naj jih ne poslušajo.

Vse to je pripovedoval Kamnikar, ko je prišel iz Ljubljane. Posledica je bila, da so postali župljani v Loki še bolj razburjeni zoper Trubarja. Zato je Trubar zapustil Loko. Zdaj so ljudje mesto lesene kapelice v čast svetemu Boštjanu in Roku zgradili prijazno cerkev, ki je postala loška podružnica z imenom »Sveti Fabijan in Sebastjan na Poljani«.

Trubar je odšel v Ljubljano, kjer je postal stolni pridigar. Nekaj časa je izvrševal brez graje svoj poklic. Pozneje pa je še bolj čital novoverske pisatelje ter začel s šenklavške prižnice hudo grometi zoper cerkvene naredbe. Knezoškof Ravbar je končal Trubarjevo delovanje s tem, da mu je, kakor bomo videli pozneje, prepovedal pridige.

Peto poglavje.

Ljubljanski knezoškof Krištof Ravbar in Primož Trubar

Težko je razumeti, zakaj so dali Trubarju kljub njegovi dvomljivi pravovernosti službo pridigarja v ljubljanski stolnici. Morebiti zato, da bi v središču Ljubljane lažje nadzorovali vsebino njegovih govorov. Vedno je imel veliko poslušalcev. Saj je pa tudi govoril tako krepko in živahno, da ga je vse hvalilo. Toda Trubarjev značaj ni ostal dolgo v določenih mejah. Nezadovoljen z nekaterimi cerkvenimi naredbami je začel s šenklavške prižnice grometi zoper neoženjenost duhovnikov in zoper sveto obhalijo v samo eni podobi. Trubarjevi pristaši so bili silno veseli radi pogumnega nastopa svojega somišljenika, cerkveni krogi pa so vsi po pravici smatrali njegov javni napad kot nezaslišano predrznost. Takoj so sporočili dogodek knezoškofu Ravbarju v Gornji grad. To je bilo leta 1535.

Ravbar se je pripeljal nemudoma v Ljubljano in sklical stolne kanonike v novo sezidano škofijsko palačo.

»Znano vam je, častiti gospodje,« — tako jih je približno nagovoril — »zakaj sem vas povabil k posvetovanju. Stvar je zelo neljuba, toda potrebna vse naše pozornosti. V nevarnosti je cerkvena edinost, ki jo moramo ohraniti, naj nas stane kolikor hoče. Spominjate se, da sem že velikonočno nedeljo leta 1525. v cerkvenem govoru v stolnici povzdignil svoj glas zoper verske zmote Lutrovih privržencev. Toda uspeh mojega svarila ni trajal dolgo. Zopet se je začel Cerkvi nasprotni duh ne samo pri svetnih, temveč tudi v naših krogih. Prosim gospoda stolnega dekana, da bi poročal natančneje o zadnjih dogodkih.«

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Ceč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.